

TÜRI ÜHISGÜMNAASIUMI SISEHINDAMINE

1. september 2022 – 31. august 2023

TÜRI 2023

Sisukord

1.	Türi Ühisgümnaasiumi üldandmed ja lühikirjeldus	3
1.1.	Türi Ühisgümnaasiumi üldandmed	3
1.2.	Türi Ühisgümnaasiumi lühikirjeldus ja eripära	3
2.	Arengukava	6
2.1.	Arengukava eesmärgid	6
3.	Sisehindamine	7
3.1.	Sisehindamissüsteemi lühikirjeldus	7
3.2.	Tahe õppida ja areneda	8
3.3.	Koostöö	21
3.4.	Hoolivus ja harmoonia	30

1. TÜRI ÜHISGÜMNAASIUMI ÜLDANDMED JA LÜHIKIRJELDUS

1.1. Türi Ühisgümnaasiumi üldandmed

Kool: Türi Ühisgümnaasium

Aadress: Tolli tn 62, Türi linn, Türi vald, Järva maakond

e-post: kool@tyriyg.tyri.ee

kodulehekülg: <http://www.tyriyg.tyri.ee>

Koolipidaja: Türi vald

Aadress: Hariduse tn 3, Türi linn, 72213, Türi vald, Järva maakond

Õpilaste arv seisuga 1.oktoober 2023 on statsionaarses õppes 94, mittestatsionaarses õppes 16 ja kokku õpib koolis 110 õpilast. Statsionaarses õppes on 6 klassikomplekti ning mittestatsionaarses on kolm klassi.

Töökohtade arv 34,5, neist õpetajakohtade arv on 17.

1.2. Türi Ühisgümnaasiumi lühikirjeldus ja eripära

Türi Ühisgümnaasiuma alustas munitsipaalgümnaasiumina tegevust 1.septembril 2011. aastal endises Türi Majandusgümnaasiumis. Kool pakub nii statsionaarset kui mittestatsionaarset õppevormi.

Kool asub linna servas, kus vahetus läheduses on mets, staadion ja ujula. Vaikne rahulik keskkond, suurepärase sportimistingimused ja Loomemaja avamine loovad võimalused mitmekülgseks kooliväliseks tegevuseks.

Türi Ühisgümnaasiumis on kolm õppesuunda: reaalsuund, kunstisuund ning rakendussuund.

Reaalsuuna eesmärk on süvendada õpilase huvi reaali- ja loodusainete vastu, tõsta õpilase matemaatika- ja loodusteaduslikku pädevust, loogilise arutlemise, põhjendamise, järeldamise

ja tõestamise oskust. Reaalsuuna valinud õpilane läbib matemaatika laiendatud kursuse, õpib suunaainena geoinformaatikat, keskkonnaõpetust ja joonestamist ning saab sügavamad keemia- ja füüsikaalased teadmised.

Kunstisuuna eesmärk on loomingulise tegevuse kaudu soodustada kunstist huvituvat õpilase arengut. Õppimine kunstisuunas arendab õpilase loovust ja kunstialaseid võimeid. Kunstisuuna õppekavas on kohustuslikud õppeained maalimine, joonistamine, religiooniõpetus ja joonestamine, süvendatult õpitakse kunstiajalugu. Lisaks on valikkursuste käigus võimalus tutvuda erinevate kunstitehnikate ja -stiilidega.

Rakendussuunda iseloomustavad praktilisema suunitlusega valikkursused: majandusõpetuse tundide rikastamiseks kohtutakse ettevõtjate ja spetsialistidega, ettevõtluse raames õpitakse koostama äriplaani ja proovitakse õpilasfirma loomist, projektijuhtimises saadakse oma idee põhjal projekti kirjutamise ja rahastuse leidmise kogemus, psühholoogias õpitakse toime tulema tänapäeva kiire elutempoga kaasneva stressi ja vaimsete muredega, inimese ja õiguse kursuses saadakse alustadmised erinevatest juriidika valdkondadest – tegemist on eluliste ja vajalike teadmistega. See suund annab õpilastele suurema võimaluse ise oma õppekava kujundada.

Läbiviidud küsitlused näitavad, et kogukond ootab gümnaasiumilt õpilaste ettevalmistamist nii kõrgkooli kui ka kutseõppeasutusse astumiseks. Sellest tulenevalt on meie õpilastel erinevad eesmärgid ja huvid. Kool leiab, et igal noorel peab tõsise soovi korral olema võimalus asuda õppima gümnaasiumisse. Kooli lõpetamiseni jõudmine oleneb aga igapäevastest, töösse suhtumisest ja valmisolekust pingutada.

Türi Ühisgümnaasium on rahuliku ja positiivse õpikeskkonnaga ning õpilaste isikupära arvestav kool. Toetav ja ühte hoidev koolipere panustab iga noore arengusse, märgatakse nii neid, kes vajavad toetust kui neid, kes väärivad tunnustust.

Kogukonnakoolina on gümnaasium loonud erinevaid koostöövõimalusi piirkonna lastele ja täiskasvanutele. Koostöös Järvamaa Haigla, Türi Lasteaia, Kaitseliidu, Türi Kultuurikeskusega ning erinevate kohalike ettevõtjatega toimuvad erinevad valikkursused.

Ka 2022/2023. õppeaastal läbiviidud rahuloluküsitlused õpilastele ja lastevanematele näitavad, et kool on:

- rahuliku ja positiivse õpikeskkonnaga;
- õpilaste isikupära ja individuaalsust arvestav;
- koostööd väärtustav ja ühtehoidev;
- märkav, toetav ja tunnustust pakkuv.

Kooli missioon

Türi Ühisgümnaasium annab kogukonnakoolina gümnaasiumiõpilastele ja kogukonna liikmetele võimaluse end harida ja teostada erinevates õppevormides, rakendades õppijaid toetavaid meetodeid.

Kooli visioon

Türi Ühisgümnaasium on omanäoline, mitmekülgset haridust võimaldav õpilase arengut toetava keskkonnaga õpihimu ja koolirõõmu hindav kool, mille prioriteetideks on õpilase individuaalsus ja kvaliteetne haridus.

Kooli väärtused

- **tahe õppida ja areneda** - oleme pühendunud, motiveeritud ja kohusetundlikud ning kasutame oma võimeid eesmärgipäraselt;
- **harmoonia** – leiame tasakaalu oma võimete, teadmiste, oskuste ja huvide vahel ning oskame väärtustada ennast ja teisi;
- **koostöö** – väärtustame koostööd õpilaste, õpetajate, lastevanemate ja kogukonna vahel;
- **hoolivus** – oleme sõbralik ja toetav koolipere, märkame ja tunnustame igaihe edusamme ning toetame abivajajaid.

2. ARENGUKAVA

2.1. Arengukava eesmärgid

Kooli arengukava valmis 2020. aasta sügisel aastateks 2021 kuni 2025. Hinnang arengukava täitmisele antakse iga õppeaasta lõpus sisehindamise käigus.

Arengukava üldeesmärk perioodiks 2021-2025

TÜG on kvaliteetset haridust ja valikuid võimaldav ning ettevõtlikku eluhoiakut toetav kool, kus koostöise õppimise kaudu toetatakse ennastjuhtiva õpilase kujunemist.

Arendustegevuse üldeesmärgi saavutamiseks on koostatud tegevuskava, mis lähtub sisehindamise analüüsis välja toodud valdkondade tugevusest ja parendusettepanekutest.

3. SISEHINDAMINE

3.1. Sisehindamissüsteemi lühikirjeldus

Sisehindamine on pidev protsess, millesse on kaasatud kogu koolipere ning mille eesmärgiks on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kogu kooli areng.

Sisehindamise meetodid on:

- õppe- ja kasvatustöö analüüs;
- finantstegevuse analüüs;
- kooli dokumentide analüüs;
- kohtumised ja vestlused huvigruppide esindajatega;
- küsitluste läbiviimine õpilaste, õpetajate, lastevanemate ja partneritega ning vastuste analüüs;
- koostöövestluste läbiviimine õpetajate, *õpilaste ja lastevanematega* ning vastuste analüüs;
- füüsilise õppekeskkonna analüüs;
- tundide ja ürituste külastamine, tagasisidestamine ja analüüs;
- seminarid, ajurünnakud, arutelud ja ümarlauad õpetajatega.

Kooli arengukava, igaks õppeaastaks koostatud üldtööplaani ja sisehindamissüsteemi moodustavad nii vormilt kui sisult ühtse terviku. Iga õppeaasta lõpul analüüsivad töögrupid lähtudes õppeaasta fookusteemadest nende õnnestumisi ja mitteõnnestumisi. Lisaks toovad välja uusi lahendusi. Töögruppide ettepanekuid arvestatakse järgmise õppeaasta üldtööplaani koostamisel, vajadusel täiendatakse või muudetakse kooli õppekava.

2023. aasta fookusteemadeks olid tundide külastamine, kohustuslikud konsultatsioonid, õpivõlgnevuste vähendamine ja järelevastamine ning õppeaasta jooksul üleskerkinud probleemid/teemad, millega peame kiiremas korras tegelema.

Selle aastane sisehindamine on ülesehitatud Türi Ühisgümnaasiumi väärtustest lähtuvalt - tahe õppida ja areneda, koostöö, hoolivus ja harmoonia. Me tunnetame igapäeva tegevustes kooliväärtuste olulisust, soovime oma tegevused, õppetöö sellest lähtuvalt ka teadlikumalt

planeerida. Oluline on oma tegevusi analüüsida ning võrrelda, kas planeeritud tegevused ja kooliväärtused on omavahel harmoonias.

3.2. Tahe õppida ja areneda

Valdkondlikud alaeesmärgid:

- 1. TÜG on kvaliteetset haridust ja valikuid pakkuv kool.***
- 2. Kool toetab koolipere iga liikme professionaalset arengut.***

Türi Ühisgümnaasiumis on oluline, et õpilased ja õpetajad on pühendunud ja motiveeritud, tahavad ja soovivad õppida ning areneda ja õpilased õpivad vastavalt oma võimetele.

Kooli kõige olulisema väärtuse tahe õppida ja areneda peatükis võtame kokku õppetöö tulemused, edasijõudmine, õpivõlgnevused, õpilasele abi pakkumine, õppetöö mitmekesistamine, Harno rahuloluküsitlus, õpetajate tegevuste analüüs. Selleks oleme kasutanud õppenõukogu protokollid, tagasisideküsitlused, Harno rahuloluküsitluse kokkuvõtet, riigieksamite tulemusi, olümpiaadide protokollid, järelvastamiste statistika, Studium.

Õppetöö tulemusi analüüsitakse õppenõukogus kahel korral: I poolaasta lõpus jaanuaris ning kevadel.

Türi Ühisgümnaasium hindab väga kõrgelt õpilaste julgust ning valmisolekut oma mugavustsoonist välja tulla ja ennast **olümpiaadidel** proovile panna. 2022/2023. õa aastal osales olümpiaadidel 52 õpilast (see on 43% kogu kooli õpilaste arvust). Esikolmiku kohti toodi maakondlikelt olümpiaadidelt kokku 35: I kohti kolmteist, II kohti üksteist ja III kohti kuus, II ja III kohta jäid jagama 2 ning III ja IV kohta jäid jagama 3 õpilast.

Tabel 2. Olümpiaadidel osalenud õpilaste ja tulemuste arv.

Aasta	Osalenud õpilaste arv	Esikolmiku kohti TÜGile	Vabariiklikku vooru pääsenud õpilaste arv	Esikolmiku kohti TÜGile
2020/2021	53	26 (49% osalenud õpilaste arvust)	9	1
2021/2022	44	36 (69% osalenud õpilaste arvust)	7	2
2022/2023	52	35 (67% osalenud õpilaste arvust)	4	1

Olümpiaadi tulemustega kutsuti edasi vabariiklikku vooru 1 õpilane kahes õppeaines: majanduses ja ühiskonnaõpetuses ning 3-liikmeline naiskond eesti kirjanduses. Vabariiklikul kirjanduse olümpiaadil saavutati teine koht.

Gümnaasiumi lõputunnistuse sai õigeaegselt kätte 30 õpilast, see on 68 % abiturientidest. Võrreldes eelmise aastaga on õigeaegselt lõpetanute protsent vähenenud 17 %. Oletatavad põhjused on puudumiste suur hulk teatud õppeainetes, suhtumine õppetöösse või mõtteviis *“kuidagi ikka saab”*. Gümnaasiumi lõpetas kuldmedaliga üks abiturient ja hõbemedaliga kaks abiturienti ning 15 õpilast lõpetas ainekiituskirjaga. 2022/2023. õa riigieksamite keskmistest tulemustest eesti keele ja inglise keele tulemused on kõrgemad võrreldes vabariigi keskmistega (Tabel 1). Samas tasub ära märkida, et inglise keele eksami sooritas 32 õpilasest 23 õpilast üle vabariigi keskmise tulemusega (see on 72 %) ning eesti keele eksami vastavalt 42 õpilasest 19 õpilast (see on 45 %). Väga palju madalam eksami tulemus võrreldes riikliku eksami tulemusega on kitsa matemaatika eksami tulemus. Oletatavad põhjused on õpilaste puudumised ning ka nende suhtumine eksamitulemuste vajalikkusesse. Matemaatika kitsa eksami tegijatest sooritas 3 õpilast 19 õpilasest üle eesti keskmise tulemuse (see on 16 %). Laia eksami puhul sooritas 6 õpilast 19 õpilasest kõrgema eksamitulemuse kui riiklik keskmine (see on 32 %). Kindlasti väärivad välja toomist kooli parimad tulemused riigieksamil: matemaatikas 90 punkti, eesti keeles 96 ja inglise keeles 99 punkti.

Tabel 1. Riigieksamite tulemused.

	2021 / 2022		2022 / 2023	
	TÜG	riiklik	TÜG	riiklik
eesti keel	59,1	60,5	56,6	55,7
<i>Kõige madalam ja kõige kõrgem punktisumma</i>	27 86		19 96	
matemaatika (kitsas)	18,4	32,2	19,4	34,8
<i>Kõige madalam ja kõige kõrgem punktisumma</i>	2 40		0 38	
matemaatika (lai)	31,5	55,5	47,5	60,3
<i>Kõige madalam ja kõige kõrgem punktisumma</i>	1 89		4 90	
inglise keel	66,2	66,5	77	68,6
<i>Kõige madalam ja kõige kõrgem punktisumma</i>	20 97		19 99	
vene keel	74,5	80,9		
<i>Kõige madalam ja kõige kõrgem punktisumma</i>	61 88			

2023. aasta septembri lõpuga on koolil teada (vastas 23 lõpetanut 30st), et lõpetanutest 19 õpilast (63%) läks edasi õppima, 3 õpilast (10%) võttis vaba aasta ning 3 läks kaitsevähke. Edasi õppima mindi Tartu Ülikooli (riigiteadus, geenitehnoloogia, geoloogia, matemaatika, arvutitehnika, sotsiaal- ja humanitaarainete õpetamine), Tallinna Ülikooli (informaatika, tarkvaraarendus), Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli, Maaülikooli (metsandus), Tartu Rakenduslikku Kolledžisse, Tallinna Majanduskooli, Eesti Kunsti Akadeemiasse, Tallinna Tehnikakõrgkooli (ärindus) ning Eesti Iluteeninduse Erakooli.

10. - 11. klasside 81 õpilasest lõpetas õppeaasta 9. juunil õigeaegselt 20 õpilast (see on 25 %). Nendest seitse lõpetas klassi kiitusega heade ja väga heade õpitulemuste eest. 16. juuni õppenõukogu otsusega lõpetas klassi veel 8 õpilast. Õppeaasta viimase õppenõukogu otsusega viidi võlgnevustega üle järgmisesse klassi 25 õpilast. See on 31 % 10.-11. klasside õpilaste arvust. Võrreldes eelmise aastaga ei ole erilist muutust toimunud.

Murelikuks teeb asjaolu, et üks osa õpilastest õpib alla oma võimete, ei suuda ennast sundida ega ole valmis pingutuseks. Selline suutumine õppetöös toob endaga kaasa keskpärased või isegi madalamad tulemused. Seda näitavad õpivõlgnevuste suur hulk. Juunikuus jäi õpivõlgnevusi likvideerima 10.-11. klasside õpilastest 75 %. Kõige rohkem võlgnevusi on

matemaatikas, kirjanduses ja keemias. Nendele õppeainetele järgnevad muusika, bioloogia ja kunstiajalugu. Eelpool loetletud õppeainetest kolm esimest on mõistetavad. Matemaatika ja keemia on keerulised õppeained, mis eeldavad põhikooli teadmisi. Lisaks võivad põhjused veel olla eelmises koolis õpetajate pidev vahetus õppeaasta jooksul, sobiv õppemetoodika valik (seostamine eluga). Kirjanduses tulevad võlgnevused raamatute mitte lugemisest, sest puudub vastav harjumus. Matemaatika ja kirjanduse võlgnevused on otseses seoses ka kooli mitte lõpetamisel õigeaegselt. Nendele lisanduvad ajalugu ja geograafia, mille õppematerjal on väga suure mahuga ja nõuab väga süsteemset õppimist ja tundides kohalkäimist.

Eelmises lõigus tekkinud probleemid tulevad välja ka 10. klasside tagasisides, mis on võetud novembris 2022. Sealt võib välja lugeda, et gümnaasiumis on kümnendikele kõige keerulisemad õppeained geograafia, matemaatika ja füüsika. Õpilaste arvates on neil põhikoolis saadud teadmistes lüngad sees keemias (vastanutest 52 %), vene keeles (vastanutest 48 %) ning füüsikas (vastanutest 42 %). Õpilastel puuduvad nii füüsikas kui keemias algteadmised (valemid). Probleemid on ka vene keeles, kus gümnaasiumisse jõudes õpilased ei tunne vene tähti ning nad ei oska lugeda ja kirjutada. Geograafia puhul on keeruline materjali omandamine, kaardi tundmine ja seoste loomine. Valla koolijuhtide kokkusaamisel on antud koolijuhtidele ja õppejuhtidele ka vastav info edasi.

Meie eesmärgiks on võimalikult kiiresti **märgata** neid, kel on **õppetöös raskusi** ja leida koostöös iga õpilasega just temale sobivad tugimeetmed (ainekonsultatsioonid, kohustuslikud konsultatsioonid, individuaalne juhendamine, abi aja planeerimisel või õpioskuste omandamisel, erialaspetsialistide juurde suunamine, IÕK koostamine). Kooli poolt on püütud neid õpilasi innustada ja motiveerida rohkem pingutama, rõhutades ikka meie kõige olulisemat väärtust – tahet õppida ja areneda. Õppenõukogus määratakse ühe toena õpilasele kohustuslik konsultatsioon, et aidata õpilane järje peale ning tulla toime oma võlgade likvideerimisega selles õppeaines. Õppenõukogu otsusega määrati kohustuslik konsultatsioon viiele õpilasele järgnevates õppeainetes: matemaatika, keemia, füüsika. Kohustuslikke konsultatsioone ei toimunud ning õpilased vastavat abi ei saanud. Õppealajuhatajal puudus info selle kohta ning uue inimesena ei osanud ta ka sellele tähelepanu pöörata. Koolijuhid ei osanud tulla selle peale, et kontrollida õpetajate tööd, mis on õppenõukogus kokku lepitud ja otsustatud.

Juunikuises sisehindamise koosolekul oli üheks arutelu punktiks õpivõlgnevuste vähendamine, kohustuslikud konsultatsioonid ja järelevastamised. Õpetajate töögruppidest

tuli välja, et õpilased kasutavad konsultatsioonides õppimise võimalust vähe. Õpetajate arvates on keeruline leida sobivat konsultatsiooni aega õpilastega, sest tundide lõppemine on erinevatel aegadel. Lisaks kattuvad erinevate õppeainete konsultatsioonide ajad. Samas tõid 12. klasside õpilased oma tagasisides välja, et osade õpetajate konsultatsiooni aegsid nad ei teadnudki ning pole ka kuulnud. Õpetajate töögruppide arvates peaks kohustuslike konsultatsioonide tegevustesse kaasatud olema ka klassijuhataja ning õpinõustaja.

Üks võimalus õpivõlgnevustest vabaneda on järelevastamise klassis oma töid järelevastamas käia. 2022/2023. õa muudeti järelevastamise klassi süsteemi - vastamine toimub kolme päeva asemel ühel päeval, reedel. Järelevastamise klass oli eelnevalt avatud esmaspäevast kolmapäevani, kui toimusid ka valikkursused. Muudatuse eesmärgiks oli vähendada valikkursustest puudumisi. Järelevastamise klassis vastamist kasutas õppeaasta jooksul 88 % õpilastest. Keskmiselt käis reedeti 23 õpilast töid järele tegemas. 15 õpilast (12 %) ei kasutanud kordagi õppeaasta jooksul järelevastamise võimalust järelevastamise klassis. Nendest 5 õpilast on väga suurte võlgnevuste arvuga - kolm ei lõpetanud gümnaasiumi ja üks arvati augustikuises õppenõukogus nimekirjast välja. Õpetajate arvates ei ole selline süsteemimuudatus vähendanud järelevastamise tööde mahtu. Samas otsustati, et jätkatakse samamoodi järgmisel õppeaastal. 12. klassi õpilaste tagasisidest võis lugeda, et ühel päeval nädalas võimalus järele vastata on vähe.

Võimekate õpilaste arengu toetamiseks pakub kool erinevaid võimalusi. 2022/2023. õppeaastal oli õpilastel võimalus osa saada Tartu Ülikooli Teaduskooli poolt korraldatud keemia õpikojast. Lisaks toetab kool õppimist erinevate kõrgkoolide teaduskoolides, Edumuse valikkursustel või õpilaskadeemias toimuvatel kursustel. 2022/2023. õppeaastal läbis lisaks meie kooli poolt pakutud valikkursustele veel erinevaid kursuseid 5 õpilast. Üks nendest õpilastest läbis viis erinevat kursust. 10 õpilast sooritas rahvusvahelise inglise keele eksami. Nendest kaks õpilast sooritas C2 taseme, kolm B2 taseme ning ülejäänud C1 taseme. Saksa keele diplomieksami sooritas kaks õpilast.

Õppetööd mitmekesisistasid erinevad **valikkursused**. 2022/2023. õa oli võimalus õpilastel valida endale sobiv valikkursus 27 erineva valikkursuste seast. Nendest 10 valikkursust polnud võimalik avada, sest kas soovijate arv oli liiga väike või loobus lõpuks õpetaja/juhendaja sellest tööst. Koostöös Järvamaa Haiglaga toimus tervishoiu valikkursus ning koostöös Türi Lasteaiaga toimus lastehoiu valikkursus. Koostöös erinevate kohalike ettevõtjatega toimusid veel puutöö, keraamika, fotograafia, ilu ja tervise valikkursused. Eriti

populaarseks valikkursuseks osutus uus väljapakutud kursus investeerimine. Üheks uueks valikkursuseks oli Kesk-Eesti politseijaoskonna poolt pakutud politseiring, mille eesmärgiks oli suunata keskkooli omandanud noored Sisekaitseakadeemiasse ning tutvustada, mida see eriala endast kujutab, millised on nõuded, arenguvõimalused, töötingimused jne. Selle kursuse läbis täismahus 3 õpilast.

Lisaks **rikastasid õppetööd** lõimitud keeletunnid, ajarännak, riigikaitse laager, loengud (Poola suursaadik, Rahakratt, Jaak Juske, Rein Veidemann, Solaraide, liiklusohutusest 12.klassidele, Nato Ühing), koolikontsert “Teatrimaagia”, osavõtt e-etteütlukest, ÕE poolt korraldatud inspiratsioonipäev ja Kriisiloeng, õppekäigud (11. klassidele Vargamäele, 12. klassidele Tartu vanglasse ja kohtumajja) ning ka teatrikülastused (“Kirsiaed”, “Võlflööd”, “Noored hinged”, “Macbeth”). Teatrikülastuste tagasiside koondab õpetaja alati peale külastust koheselt kooli kirjandusblogisse “Oskar”. Kooli algusest peale on õppevormina toiminud TÜGi laager Metsajõel, kus 10. klass keskendub keskkonna- ja kalandustemadele, 11. klass meedia- ja uudiste temadele ning abiturientide ürituste korraldamisele. Õpilaste ja õpetajate arvates oli laager kasulik ja vajalik ühtsustunde tekkimisel ning kooliperet liitvõttevõtmine.

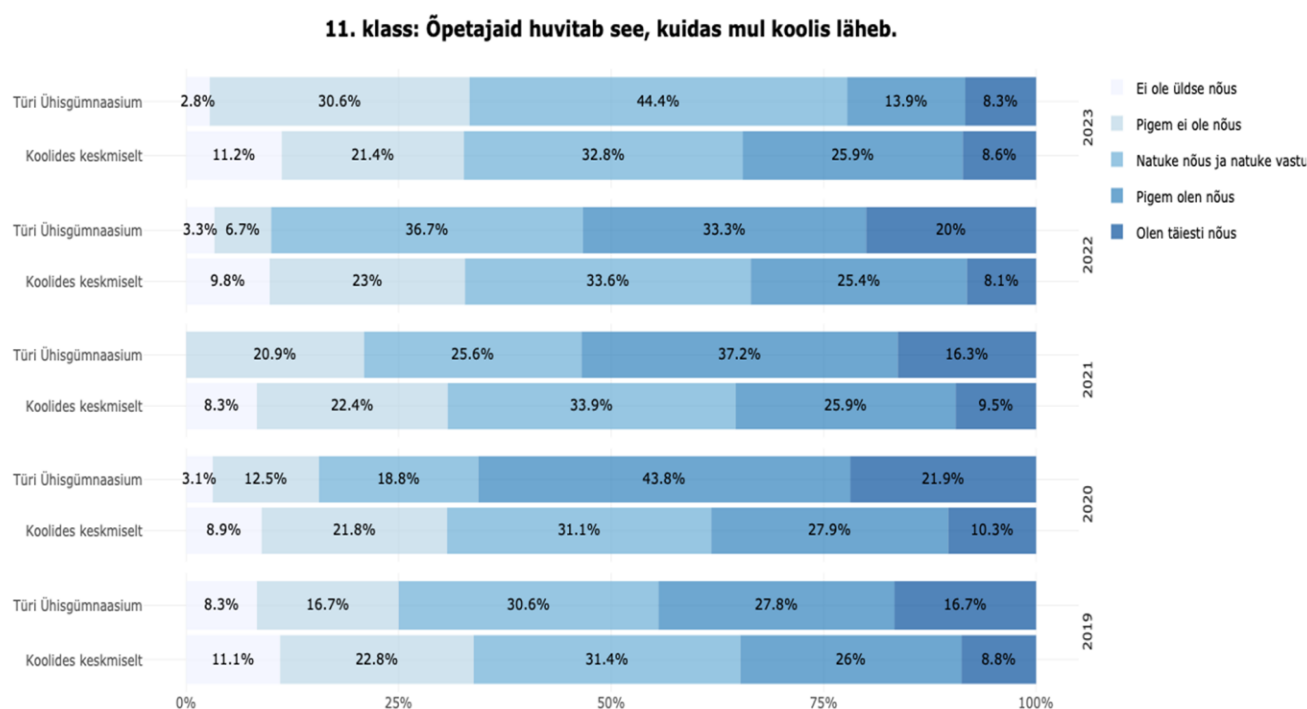
Tavapärase õppetöö kõrval pakutakse koolis võimalust ka **mittestatsionaarseks õppeks**, kus arvestatakse eelnevaid õpinguid ning koostatakse paindlikud õppeplaanid. Vaatamata sellele on õpingutest erinevatel põhjustel loobumine kahetsusväärset suur. Põhjuseks on enamasti, et töö kõrvalt on keeruline õppida. Eelmisel õppeaastal õppis mittestatsionaarses õppes 15 õpilast. Nendest gümnaasiumi lõputunnistuseni juuni kuus jõudis kaks õpilast. Kevadises õppenõukogus pidime aga kooli nimekirjast välja arvama 8 õpilast.

Õppetööd mitmekesistab ning täiendab **huvitegevus**. Peame tähtsaks rahvakultuuriga seotud tegevusi. Koolis tegutsevad noortekoor ja rahvatantsurühmad (neidudele ning õpetajatele). Selle õppeaasta peaesmärk oli osa võtta kohalikust laulu- ja tantsupeost ning XIII noorte laulu- ja tantsupeost “Püha on maa”. Nii noortekoor kui neidude tantsurühm pääsesid osalema noorte laulu- ja tantsupeol. Õpilased võtsid aktiivselt osa ka toimunud konkurssidest (muusika- ja etlemiskonkursid, essee- ja kirjanduskonkursid, spordivõistlused). Lisaks toimusid mitmed kooliperet ühendavad traditsioonilised ettevõtmised (tüügimine, tänuõhtu, looduslaager, mälumänguturniir, kõnevõistlus, sportmängude võistlused, ajarännak) ja nende korraldamisele panustab kogu koolipere. Kool toetab igati õpilaste osalust koolielu korraldamisel ja innustab noori panustama vabatahtlikkusse töösse.

Alates aastast 2017 viib **Haridus- ja Noorteamet (HARNO)** läbi **õpilaste rahuloluküsitlusi**. Gümnaasiumiastmes osalevad nendes 11. klassis õppivad noored. 2023. aasta kevadel vastas küsitlusele 95 % õpilastest (38 õpilast 40-st). Lisaks küsisime samadelt õpilastelt teatud teemade kohta täpsustavaid kommentaare ja mõtteid, et mõista nende vastuseid rahuloluküsitlusele. Õppetöoga seonduvalt tooksime välja järgmised näitajad:

- Kas õpetajaid huvitab tegelikult, kuidas mul koolis läheb?

Vastanutest 23 % (“olen täiesti nõus” ja “pigem olen nõus” vastusevariandid) on selle väitega täiesti nõus. Võrreldes 2022. aastaga (siis oli see 53 %) on see näitaja langenud märkimisväärselt (Joonis 1). 44,4 % vastanutest on natuke nõus. Vabariigi keskmine tulemus on vastavalt 34,6 % ja 32,8 %. Sellist suurt erinevust on keeruline kommenteerida, sest puudub info õpilaste arvamusest.

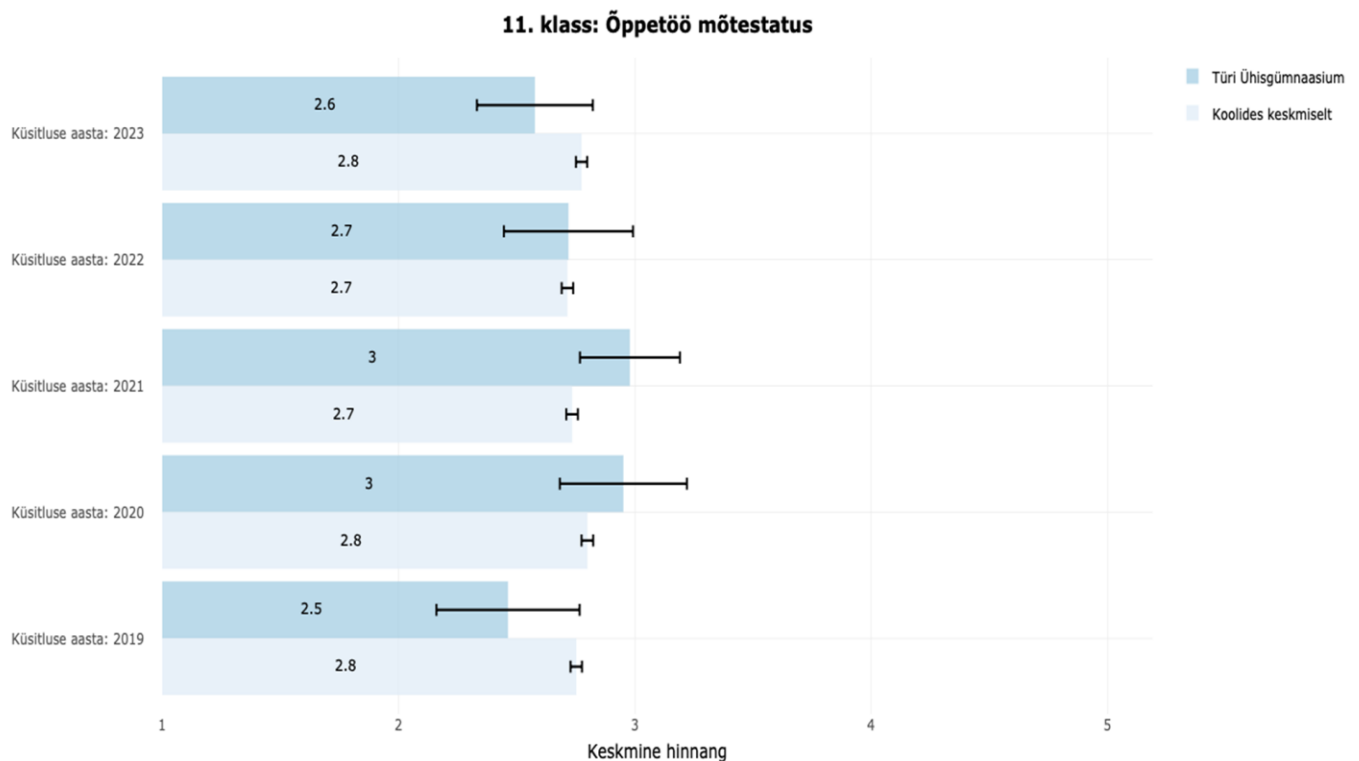

Joonis 1. 11. klassi õpilaste hinnangud väitele: “Õpetajaid huvitab see, kuidas mul koolis läheb” (Harno rahuloluküsitlus, 2023).

- Õppetöö mõtestatus ehk õpitu ja saadud teadmiste sidumine päris eluga.

Õpilased hindasid (Joonis 2) seda teemat keskmise hinnanguga 2,6 punkti maksimaalsest 5-st (Eesti keskmine on 2,8 punkti). Kuigi meie tulemus on Eesti keskmisega sarnane, on meie

jaoks oluline märgata, et võrreldes eelmise aastaga on paraku see näitaja langenud. 2023. aasta tulemus on ka viimaste aasta kõige madalam tulemus paraku. Õpilaste tagasisidest võib lugeda, et elulisi seoseid ja näiteid tuuakse keemias, geograafias, bioloogias, perekonnaõpetuses. Samas oodatakse rohkem seostamist matemaatikas ja füüsikas.

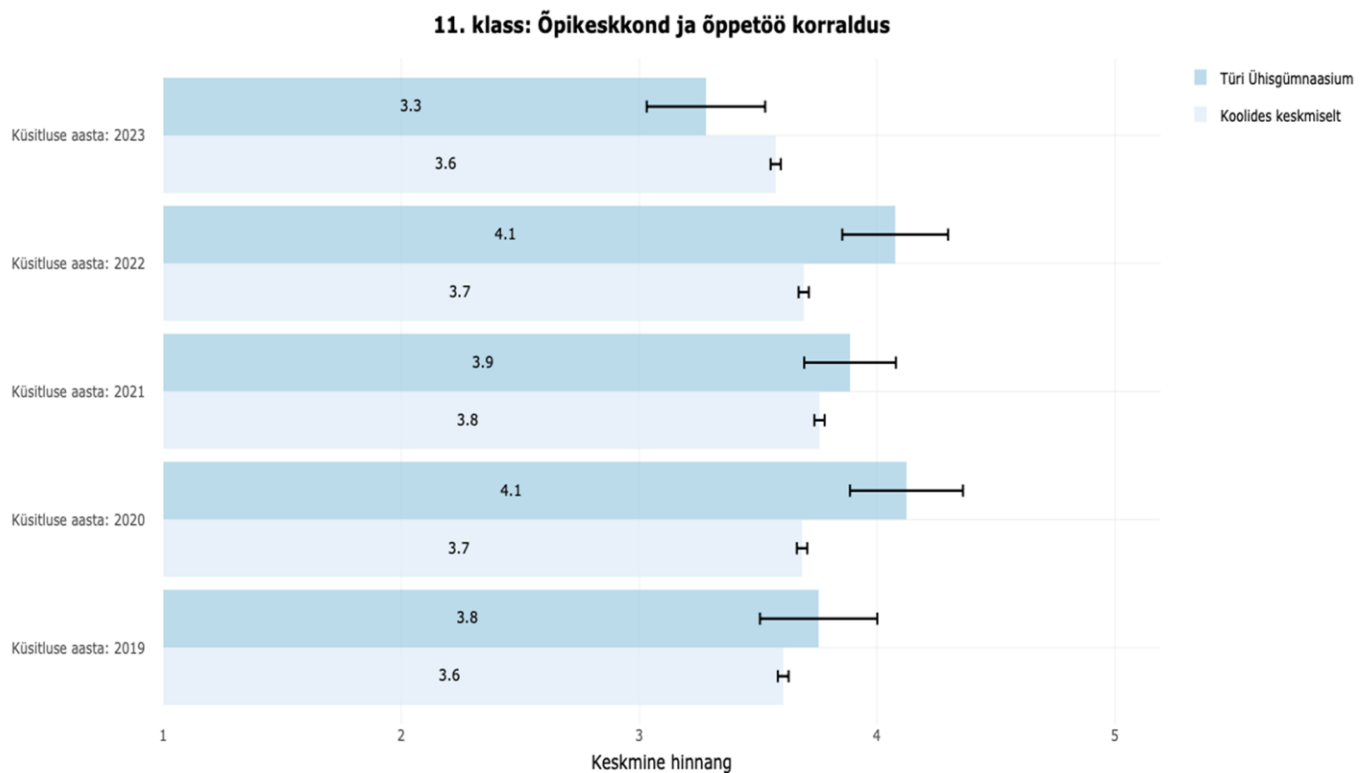

Joonis 2. 11. klasside õpilaste hinnang väitele: “Õppetöö mõtestatus” (Harno rahuloluküsitlus, 2023)

- Õpikeskkonna hindamine

Õpikeskkonna hindamise all uuriti õpilaste rahulolu tunniplaani, õppematerjalidega, klassiruumidega jne. (Joonis 3) Õpilased andsid siin kuue aasta madalaima tulemuse (3,3 punkti). Kool panustab olulisel määral kõigesse sellesse, mis puudutab õppekeskkonda ja õpilaste heaolu. Õpilaste arvamustest võib lugeda, et neile tekitab rahulolematust tunniplaani, aegunud õppematerjal ja vananenud õppemetoodika ning jahe koolimaja. Tunniplaani osas toodi välja nn augud, tundide jaotuvus päevadele, paaristunnid. Tundide jaotus päevadele on otseselt seotud õpetajate olemasolu TÜGi majas kindlatel nädalapäevadel. Tunniplaani nn aukude tekke põhjus on seotud suunaainete ning kitsa ja laia reaainete arvulise erinevusega. Võimalik, et see teema vajab õpilastega ülerääkimist ja arutamist. Paaristundide osas jäi

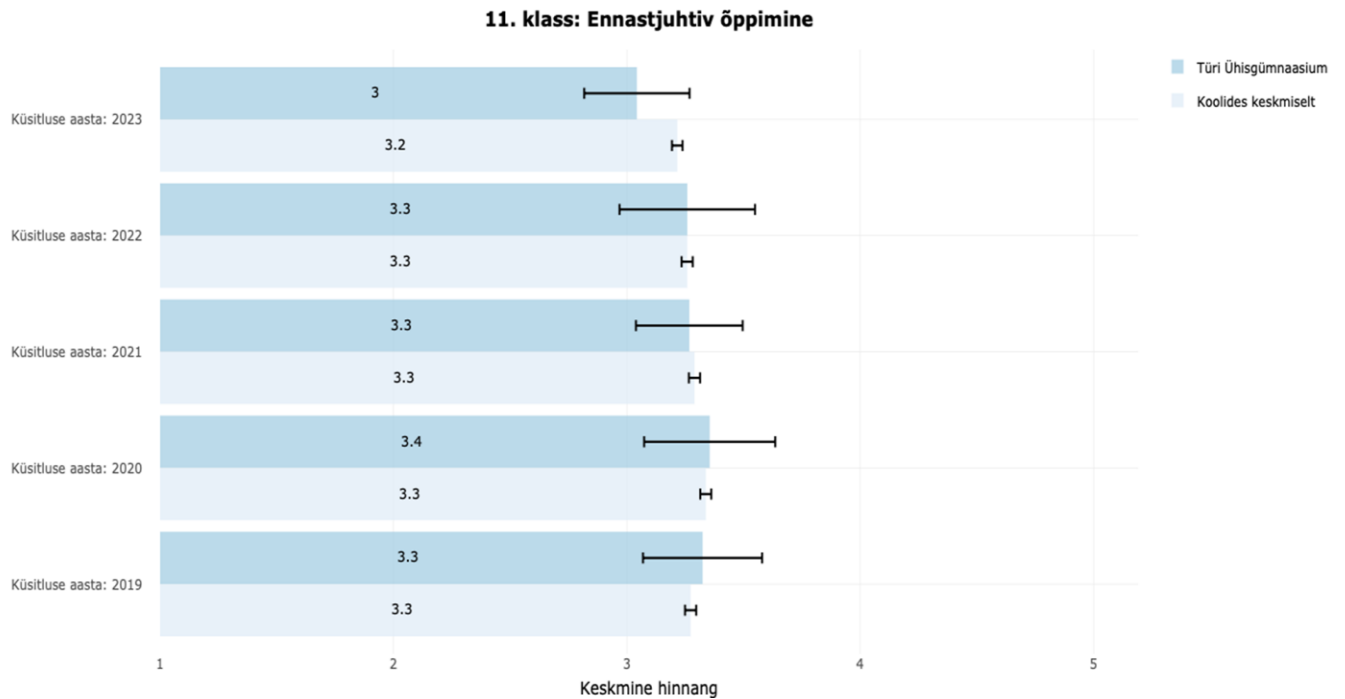
õpilastega teema arutamata ning selgitamata selle mõtte ja vajalikkus. Koolimaja on suur ning amortiseerunud ja vajab mahukat investeeringut, kuid lähema viie aasta perspektiivis koolipidajal vastavad vahendid eelarves puuduvad.

Joonis 3. 11. klasside õpilaste hinnang väitele: “Õpikeskkond ja õppetöö korraldus” (Harno rahuloluküsitlus, 2023)

- Õpilaste hinnang selle kohta, kui ennastjuhtiv ja uudishimulik õppur ta on

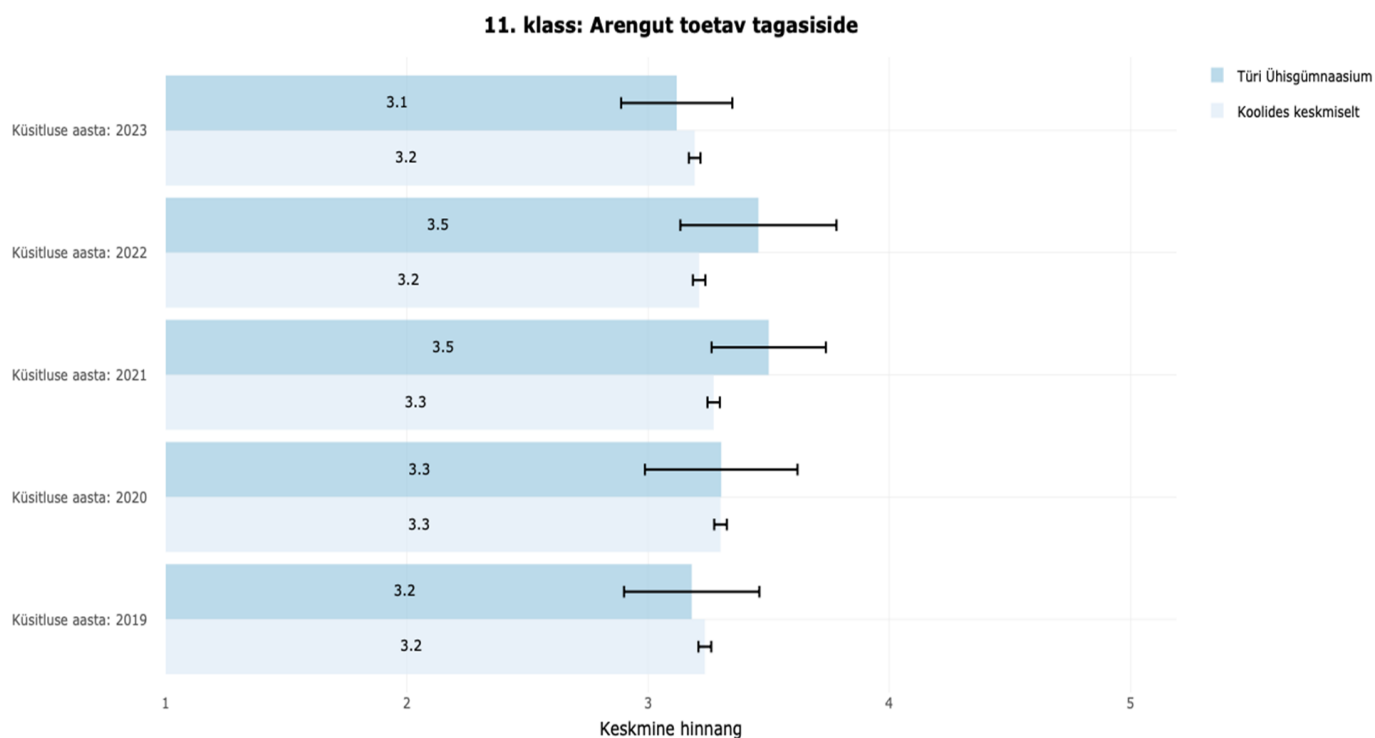
See väide on viimase kuue aasta madalaim (Joonis 4) - 3 punkti nii meie koolis kui vabariigis keskmiselt (3,2 punkti). Õpilastelt juurde küsitud infost toodi välja, et halva hindega ei lepita kergekäeliselt ja kui tunnis jäi teema arusaamatuks, otsitakse materjale ja õpitakse iseseisvalt juurde, samuti ajendab materjali juurde otsima huvi konkreetsete teemade kohta. Samas oli ka õpilasi, kes ei õpi ise juurde, kuna ei ole harjutud seda tegema või siis soovitakse küll juurde õppida, kuid vaimselt ei suudeta seda teha.

Joonis 4. 11. klasside õpilaste hinnang väitele: “Ennastjuhtiv õppimine” (Harno rahuloluküsitlus, 2023)

- Õpetajate poolt antav arengut toetav tagasiside.

TÜGi puhul on see 3,1 punkti, samas Eesti keskmine on 3,2 punkti. (Joonis 5) Jälgides kuue viimase aasta näitajat selles teemas, siis jääb see vahemikku 3,1 kuni 3,5 punkti. Õpilaste soov on saada individuaalset tagasisidet, kus õpetajad märkavad, kes on andnud endast parima või kes vajavad tunnis rohkem abi.

Joonis 5. 11. klasside õpilaste hinnang väitele: “Arengut toetav tagasiside” (Harno rahuloluküsitlus, 2023)

Tänapäeva noored on väga kriitilised ümbritseva suhtes, samas tihti unustavad ära iseenda suhtumise ja oma tegemata jätmised. Kooli seisukohalt on kriitika vajalik ja positiivne edasiviiv jõud. Kooli juhtkonna tasandil oleme kõiki teemasid arutanud.

Türi Ühisgümnaasiumis on 2022. aasta oktoobrikuu seisuga kinnitatud 34,5 ametikohta, neist 20 pedagoogilist töötajat ja 14,5 haldus- ja abipersonali töötajat. Tähtajatu töölepinguga **õpetajaid** on 17 ja nende kvalifikatsioon vastab kehtivatele nõuetele. Valikkursuste õpetajatena töötavad oma ala spetsialistid nii koolist kui ka väljastpoolt kooli. Õpetajate keskmine vanus on 53 eluaastat (vabariigis on õpetajate vanus suuremas osas üle 55 eluaasta). (Tabel 3) Personali analüüs näitab, et koolis on väga püsiv õpetajaskond, 12 õpetajat töötab koolis selle avamisest alates. 2022. aasta sügisel liitus kooliperega fotograafia, ilu ja tervis valikkursuse õpetajad. Õppeaasta lõpus toimus pedagoogilises personalis muudatus, kus töölt lahkus raamatukogus töötav inimene ja temale me uueks õppeaastaks asendust hetkel ei otsi, samuti vahetus arendusjuht ning lapsehoolduspuhkuselt naases inglise keele õpetaja.

Tabel 3. Õpetajate vanuseline koosseis.

Õpetajate vanus/õppeaasta	2020/2021	2021/2022	2022/2023
30-39	3	3	3
40-49	6	6	7
50-59	4	3	2
60-69	9	10	9

Peame oma kooli tugevuseks seda, et meie põhiainetes õpetajad vastavad 100%-liselt kvalifikatsiooni nõuetele, on koostöövalmid, üksteist toetavad ja sütitavad. Õppetöö mitmekesistamisel pööravad õpetajad suurt tähelepanu enesetäiendamisele kursustel ja koolitustel. Senisest veelgi enam peaksime aga leidma aega üksteiselt õppimiseks, seda nii ainekomisjonide töö, sisekoolituste kui ka õpetajate nõukoja kaudu. Õppimiseks vajame ka külaskäike teistesse koolidesse ning õppida.

Selle õppeaasta üheks fookusteemaks oli üksteiselt õppimine ning sellega seoses **kolleegi tundide külastamine**. Tunde oli võimalus külastada terve õppeaasta jooksul. Eraldi pakuti juhtide poolt selleks välja maikuu, kus 12. klasside õpilastel enam tunde ei toimunud ning tunniplaan muudeti nii, et kõigil on võimalus kolleegi tunde külastada. Õpetajate tagasisidest võib lugeda (vastanuid 13), et 45 % vastanutest külastas kahte tundi, 33 % külastas kolme tundi ning 22 % külastas ühte kolleegi tundi. Kolleegi tund valiti sarnase aine, vaba tunni, huvist lähtuvalt või kolleegi järgi. Õpetajate arvates on kolleegi tundide külastamisel võimalus näha enda klassi õpilaste võimekust ning näha neid erinevates tundides õppimas; õppida erinevaid meetodikaid; mõista õpilase seisukohalt, mida tähendab iga 45 minuti järel uude ainesse hüppamine; õpetajate suhtlust õpilastega ning leida lõimumiskohti erinevate õppeainete vahel. Juunikuises sisehindamise töögruppide arutelu käigus otsustati, et kolleegi tundide külastustega jätkatakse ka järgmisel õppeaastal. Kokku lepiti, et külastatakse poolaastas ühte tundi.

Õpetajatel üheks võimaluseks õppida kolleegidelt on teiste koolide ja teiste tundide külustus. Õppeaasta jooksul külastasime kahte kooli. Juunis külastasime Saaremaa riigigümnaasiumi, kus meid võttis vastu direktor, kes tutvustas maja, õppetegevust ning tõi välja selle maja rõõme ja muresid nii õpilaste kui personali vaatenurgast. Veebruaris külastasime Jõgevamaa Gümnaasiumi. Külastuse eesmärgiks oli saada infot kooli arendustöö, tunniplaani (tunni

pikkus 75 minutit), mentor vs klassijuhataja, uurimistöö korralduse, õpetajate koormuse, lastevanemate ja kogukonnaga koostöö kohta. Peale külaskäiku märtsikuises nõukojas otsustasime, et jätkame paaristundidega nendes ainetes, kus õpetaja seda soovib. Hetkel võib tunnistada, et otsus tuli ainult õpetajate poolt ja õpilasi sellesse ei kaasatud. Mentor vs klassijuhataja teemal jõudsime õpetajatega üksmeelele, et jätkame klassikalise klassijuhatajaga. Jõgevamaa Gümnaasiumi näitel saime kinnitust uurimistöö muutmise vajalikkusest. Uurimistöö protsess sai jagatud rohkemateks vaheetappideks ning täiendatud sai olulisel määral uurimistöö hindamisjuhend. Juhendi muutmise eesmärk oli olulisel määral vähendada ebaõnnestunud tööde hulka ning ühtne arusaam hindamisel punktide jagamisest.

Õppeaasta alguses seadsid kõik õpetajad oma tööle konkreetsed eesmärgid (aineõpetajana, klassijuhatajana ja muudes ülesannetes). Püstitatud eesmärkide täitmist ja individuaalset enesetäiendamist analüüsiti koostöövestlustel. Lisaks arutati teemadel: mis pakub rõõmu, mis häirib töö tegemisel; suhted ja koostöö teiste õpetajatega (lõimimine); tagasiside võtmine õpilastelt oma tööle ning tagasiside saamine juhtidelt oma tööle; mõtted, plaanid sügiseks, järgmiseks õppeaastaks; enda panustamine kooli arengusse (tunded, mõtted seoses õppekava muudatustega, nõukoja teemad); koolituste vajadus, soovid. Mõtted ja ettepanekud, mis vestluste käigus tõstusid: uurimistöö juhendi muutmine, suur ärajäänud tundide arv mingi ürituse tõttu, õppekavas olevate õppeainete muudatused.

TÜG-kõnelused on Türi Ühisgümnaasiumi õpilaste ja õpetajate vestlusvorm, mis baseerub tuntud formaadil TED Talk. TÜG-kõnelused said algtõuke kooli arengukavast, kus tegevusena kirjas innustava ja mitmekülgse õppe jätkamine koolipere liikmelt koolipere liikmele (Parimate Praktikate Programm). Kõnelejatele antakse oma ideede ja mõtete esitamiseks aega kuni 11 minutit, kus on võimalus kasutada erinevaid esitlusvahendeid, tehnikaid ja viise. TÜG-kõnelused toimuvad Türi Ühisgümnaasiumis iga kuu kolmandal esmaspäeval terve õppeaasta vältel. Esinejaks on alati olnud üks õpilane ja üks õpetaja, kes tutvustab mõnda põnevat teemat, hobi, tegevust või reisimuljeid. Kõik esitlused salvestatakse ja neid on võimalik järele vaadata/kuulata kooli Youtube kanali vahendusel. 2022/2023. õa toimus 5 TÜG-kõnelust. Teemadeks olid: miks ma loen, miks ma pintseldan, miks ma reisin, milliseid sotsiaalmeedia platvorme me kasutame, minu klounid, minu salapärase kohver, paganlus, ravimtaimede kasutamine, rõõmustamisoskus ning võõrkeelte õppimine. TÜG-kõnelused esitati kooli poolt täiskasvanud õppija nädala raames toimuvale tunnusust konkursile aasta õpiteo kategooriasse.

Sisehindamise käigus toodi välja järgmised valdkonna tugevused:

- õpilastel on soov ennast proovile panna (olümpiaadid, spordivõistlused, konkursid);
- koolis toimuvad traditsioonilised ettevõtmised kogu koolile;
- kollektiiv on valmis panustama ühisesse arendustegevusse;
- koolil on võimalus pakkuda mitmeid erinevaid valikkursuseid;
- koolil on olemas stabiilne personal (sh õpetajad, koolitöötajad);
- koolis on võimalik õppida mittestatsionaarses õppes;
- soov ja julgus jagada oma huvisid, teadmisi ja mõtteid kaaslastele TÜG-kõnelustes.

Sisehindamise käigus toodi välja järgmised parendusvaldkonnad:

- õpivõlgnevuste vähendamine;
- õpilaste motivatsiooni, õpiharjumuste ja õpioskuste toetamine ja suurendamine;
- kohustuslikud konsultatsioonid toimuvad ning õpivõlad saavad likvideeritud;
- välja töötada õpetaja eneseanalüüsi vorm;
- kolleegilt õppimine;
- õppekava uuendamise protsessi kaasata kõik osapooled (õpetajad, õpilased, lapsevanemad, hoolekogu, kohalik omavalitsus).

3.3. Koostöö

Valdkondlik alaeesmärk:

1. Kool väärtustab valikuid pakkuvat ja ettevõtlikku eluhoiakut arendavat koostööd.

Kool on määratlenud huvigrupidena lapsevanemad, vilistlased, kogukonna liikmed, kohalikud ettevõtjad, teised haridusasutused ja koostööpartnerid.

Kooli väärtuse koostöö peatükis analüüsimise koostööd erinevate huvigruppidega ja koolipidajaga, kooli juhtimist. Selleks kasutame erinevaid tagasisideküsitluste kokkuvõtteid, koosolekute protokolle.

Nimetatud alapeatükk on ülesehitatud liikudes koostöö kohtadest seestpoolt väljapoole.

Õpilaselt - õpilasele õppimine toimus läbi traditsioonilise uurimistöo konverentsi, ainealaste esitluste, õpetajate päeva ja akadeemilise öö korraldamise. Kasutamata on kahjuks jäänud õpilaselt-õpetajale suunatud teadmiste edasiandmine. Teeme järjepidevalt tööd selles suunas, et õpilase teadmiste hindamiseks kasutatakse erinevaid meetodeid ja vorme, see on eelkõige õpetajate hoiakute muutumise küsimus. **Õpetajalt - õpilasele õppimise** näitena tooksime talvel algatatud tegevuse, kus õpetajad ja teised kooli töötajad eksponeerisid oma hobisid kooli fuajees. Talvisel-kevadisel perioodil oli välja pandud väike maali-, makramee- ja fotonäitus, igauks neist kaks-kolm nädalat, et nii inimesed koolist kui ka kogukonnaliikmed said seda külastada.

Kooli ühisüritustel löid õpetajad ja koolitöötajad aktiivselt kaasa (mälumäng, akadeemiline öö, looduslaager, spordivõistlused, kontserdid jne). Aastas toimus kaks kogu kooli personalile suunatud üritust (jõululõuna, väljasõit Saaremaale).

Suurema hulga õpilaste kaasamine koolielu korraldamisse vajab kindlasti enam tähelepanu. **Õpilasesinduse** (ÕE) roll on olnud pigem huvitegevuse korraldamine. Sellel õppeaastal toimus sisulisse arengusse panustamist üsna minimaalselt. Regulaarne kohtumine kooli juhtkonnaga toimus ainult ühel korral, kus arutleti kooli arenguga seotud küsimusi: kuulati õpilaste tagasisidet, probleemkohti, ÕE nähtavaks tegemisega seotud tegevusi nn. logo loomine. Koosolekutel arutati erinevate sündmuste korraldamisega seonduvaid küsimusi, sotsiaalmeedia konto haldamist, osalemist Türi Põhikooli ettevõtmistel jne. ÕE võttis tagasisidet õpilastelt endi tööle, millele tuli paraku üsna tagasihoidlik tagasiside. ÕE tööga on vastanutest rahul hinnates seda hea või rahuldavaga ca 80 % vastanutest ja tegevuse märgatavusega on rahul ca 60 % vastanutest ning kommentaaridena toodi välja, et üritusi toimus võrreldes eelneva aastaga oluliselt vähem ja neid võiks alati rohkem toimuda, samuti võiks põnevaid külalisi enam kooli kutsuda. Õppeaasta alguses seati eesmärgiks ÕE suurem nähtavus ja märgatavus luues ÕE logo. Paraku tõi 62 % vastanutest välja selle, et välja töötatud logo ei ole märgatud ja see ei ole koolis toimunud ettevõtmiste kuulutustel silma paistnud.

Detsembrikuus toimus kohaliku Leader piirkonna toetusel õpilastele inspiratsioonipäev, kus esinesid oma mõtetega siseminister Lauri Läänemets ja Roger Tibar (ürituste korraldaja, aktiivne noor poliitik). Teemafookus päevale oli, et miks on maal hea elada ja mida teha, et noored tuleksid tagasi oma kodukohta elu edendama. Üritusel osales kogu kool.

Lastevanemate ootused selgitati välja traditsioonilise hoolekogu poolt koostatud tagasisideküsitlusega. Küsimustikus uuriti kõigepealt, miks valisid nende lapsed edasiõppimiseks just TÜGi. Jätkuvalt nimetati kõige rohkem kodu lähedust, kooli head mainet, häid tingimusi õppimiseks, sobivaid õppesuundasid, aktiivset koolielu, rahulikku keskkonda. Neid on toodud välja viimaste aastate jooksul sarnaselt ja kõigi vastanud lastevanemate poolt. Kooli tugevustena toodi taaskord välja sõbralikku õhkkonda ja rahulikku õpikeskkonda, laia valikut erinevaid valikkursusi, aktiivset koolielu ja õpetajaid. Konkreetseid nõrkusi ei ole välja toodud, sest vastajad ei ole neid täpselt nimetanud, kuid kommentaaride all on mainitud jäika õppekorda, õpetajatega läbisaamist, järelevastamise süsteemi, väikest valikut õppevorme. Küsimusele, kas kool toetab nende last, vastasid 10. klasside lapsevanemad jaatavalt 87 % ja eelmisel õppeaastal oli see 85 %. 11. ja 12. klasside lastevanemate puhul on näitaja sellel õppeaastal langenud 74 %-le 90-lt. Küsimustikus puudus lahtine küsimus, kus vanemad oleks saanud oma arvamust selle kohta avaldada. Rõõmustab see, et peaaegu kõik vastanud saavad teavet koolis toimuva kohta eelkõige oma lastelt, teise kanalina nimetati Stuudiumit ja välja toodi ka suhtlemist otse õpetajaga. Enim huvitab lastevanemaid õppetöö korralduse ja reeglitega seonduv info. Kooli ja lapsevanema koostöö parendamise teemal ettepanekuid ei tehtud, kuid toodi välja ja julgustati abi küsima ning vajadusel kaasama, korraldama enam õppekäike ja kutsuma külalisi. Koolielu elavdamiseks soovitakse enam õppekäikude ja klasside/lendude ühissettevõtmisi, kus eelkõige arvestatakse õpilaste omaalgatuslikke ideid ja mõtteid. 10. klasside lastevanematelt oleme küsinud ka tagasisidet gümnaasiumisse sisseelamise teemal ja siin on vanemad välja toonud, et see on olnud positiivne, sujuv, kuid samas alguses ka raske. Erinevused õppimises võrreldes põhikooliga on enam toodud välja koormust, vastutuse suurust, õppekorraldust, hindamissüsteemi ja suuremat võimalust olla iseseisev. Ülevaade küsitluse tulemustest ja sisehindamisest anti õppenõukogule, hoolekogule ning lastevanemate üldkoosolekul.

Lisaks üldkoosolekule toimusid vähemalt üks kord aastas klassikoosolekud, vanemad olid kaasatud koostöövestlustele. Esmakordselt tutvustasime põhikoolide lõpuklasside vanematele õppetöökorraldust gümnaasiumis ning olime avatud vastama nende küsimustele.

Hoolekogu koosolekud on toimunud regulaarselt ning nendesse on kaasatud juhtkonna liikmed. Hoolekogu sai kokku kolm korda. Aktiivselt osalesid hoolekogu töös lapsevanemad, valla, vilistlaste, koostööpartnerite ja õpilaste esindajad. Koosolekute päevakorras olid erinevate koolikorralduslike dokumentide eelnõude arutelud, ülevaated kooli eelarvest,

igapäevatööst, seatud eesmärkide täitmisest ja lastevanemate rahuloluküsitluse koostamine, kooli igapäevaste rõõmude ja murede jagamine sh. õpilaste arvu ja kooli tuleviku teemade mõtete vahetused. Esmakordselt viidi kooli juhtkonna poolt läbi tagasisideküsitlus hoolekogu liikmete seas, eesmärgiga teadvustada tegevuste õnnestumisi, ebaõnnestumisi ja saada ettepanekuid koostöö parendamiseks. Hoolekogu 11-st liikmest vastas küsimustele seitse. Tagasisides soovisime teada, mida peavad hoolekogu liikmed suhtlemisel kooliga oluliseks. Vastustena toodi välja suhtlust, info jagamist, rääkida asjadest ausalt, avameelselt ja läbipaistvalt. Hästi õnnestunud tegevuste osas tõi hoolekogu välja info jagamist ja hoolekogu liikmete osalemist koosolekutel, õpilaste vajadustega arvestamist ja toetamist ning ühtse koolipere tunnetust. Ootustena koolile toodi välja probleemide ennetamist ja nende kiiret käsitlemist, uuendusmeelsust, paindlikkust, rohkem suhtlust, õpetajate toe pakkumist õpilastele ja hea hariduse andmist. Murekohtadena toodi hoolekogu liikmete poolt välja uuenduste puudumine, kooli kinni olemist vanas süsteemis, psühholoogi puudumine koolis ja hoolekogu koosolekutest teavitamine veelgi varem. Hoolekogu koosolekutest antakse liikmetele eelinfona teada vähemalt üks kuu. Hoolekogu töö sisukamaks muutmiseks tehti ettepanek, et alati vaadata läbi eelmise koosoleku protokoll ja seal räägitu, vähemalt üks kord aastas kohtuda õpilasesindusega, rohkem arutelusid ja et koostöö vallaga muutuks/areneks paremaks. Viimase vaba küsimusena oli valdkond muu, kus toodi välja, et kooli vaim ja ühtsus on hea, kuid paljudes asjades vajaks muutusi. Paraku ei osanud mitte ükski hoolekogu liige seda vastust täpsustada ja konkreetseid näiteid tuua. Samuti oodatakse vallaga jätkuvat aktiivset suhtlust.

Juhtkonnal tekkis hulga küsimusi hoolekogu tagasisidega tutvudes ning need edastati hoolekogule õppeaasta viimasel koosolekul. Paraku ei osanud sellel hetkel liikmed ise enda poolt esitatud teemadele vastuseid anda ja lepiti kokku, et nendele vastatakse kirja teel. Koolijuhi poolt edastati vastavalt kokkuleppele juuni keskel, peale viimast koosolekut tagasiside vastuste koond palvega oma vastuseid täiendada ja kommenteerida. Paraku ühtegi täpsustust koolijuhile ei saanud.

2021. aastal algatatud **vilistlaskogu** ei ole paraku tegutsema hakanud. Vilistlasi oleme palunud ettevõtlus- ja karjäärpäevale rääkima oma teekonnast haridus- ja tööpõllul. Aprilli lõpus korraldati kooli sünnipäevapidu, kus loodeti vilistlaskogu abiga tähistada sünnipäeva. Paraku see ettevõtmine ei õnnestunud ning tekitas edaspidiseks küsimusi, kellele ja kes sellist üritust peaks korraldama.

Kool viis kevadel esmakordselt läbi tagasisideküsitluse **koostööpartnerite** seas. Küsitlus saadeti 19 adressaadile sh. Järvamaa Haigla, Türi Lasteaed, Türi Vallavalitsus, Türi Kultuurikeskus, Türi Raamatukogu, Türi Põhikool, Laupa Põhikool, Retla-Kabala kool, Kärü Põhikool, Väätsa Põhikool. Küsitlus oli anonüümne. Vastuseid laekus tähtajaks paraku ainult viielt adressaadilt. Tooksime siinkohal välja vastused erinevatele küsimustele. Uurisime vastanutelt, et mida peetakse koostöö tegemisel kooliga oluliseks. Vastusena toodi välja, et oluline on kahepoolne, kiire ja asjalik infovahetus, tagasiside saamine meie koolide õpilastelt, avatud ja heasoovlik suhtlus ning positiivsus, partneritest hoolimine, ühised kokkusaamised ja kõnevõistlus, operatiivne ja tulemuslik koostöö ning tunnustamine õnnestumiste korral. Ootustena kooli ja partnerite vahel märgiti aineõpetajate tihedamat koostööd. Gümnaasiumi tagasiside õpilaste edasijõudmisest gümnaasiumis on tänuväärne tegevus ja seda peetakse väga oluliseks. Välja toodi Türi ja Paide riigigümnaasiumi koostöövõimalusi selles teemas. Selle konkreetse teemaga minnakse uue õppeaasta alguses edasi, et järgmine tagasiside tuleks juba kahe kooli poolt üheskoos ja sarnastel alustel. Murekohtadena toodi välja sisseastumistel tekkinud küsimusi ka õpilaste vähesus, kuid üldiselt murekohad puuduvad. Koostööpartnerite arvates on koolil hästi õnnestunud õpilaste hakkama saamise tagasisidestamine, valikkursuse sujuv toimimine, kooli kindel joon ja püüdlus säilitada õppetöö kvaliteeti. Ettepanekute punkti all toodi välja mõte, et kaasata põhikooli lõpuklasside õpilasi gümnaasiumi ainetundidesse, samuti külastada põhikoole gümnaasiumi õpilastega, koostööd aineõpetajatega.

Koostöö põhikoolidega ei ole veel saavutanud soovitud tulemust. Toimunud on ühised nõupidamised põhikoolide esindajatega, kus on antud tagasiside 10. klasside õpilaste sisseelamiste arvamustest. Sügisel ja kevadel käisid gümnaasistid põhikoolides kooli tutvustamas. Põhikoole külastades palusime üheksandikel välja tuua peamised märksõnad mõeldes hirmudele gümnaasiumisse õppima asumise osas. Küsitlus viidi läbi mentimeter.com keskkonnas ja oli anonüümne. Türi põhikooli noored tõid enam välja seda, et gümnaasium on raske, kukun läbi, palju koduseid töid, uued õpetajad, valin vale suuna, teen valesid otsuseid, on liiga raske ja ei saa õppimisega hakkama. Laupa kooli noored tõid enam välja hirmudena uued õpetajad, raskemad tunnid, palju õppida, uus keskkond ja et gümnaasiumis õppimine läheb raskemaks. Väätsa noored tõid enam välja hindeid, õppimise, uued inimesed, õpetajad ja pikemad tunnid. Kõiki neid hirme me oma tegevustes edaspidises kommunikatsioonis selgitame ja räägime täpsemalt lahti nii õpilastele kui ka lastevanematele.

Kevadel kohtusid esmakordselt TÜGi ja Türi PK juhtkonnad, et arutada kahe kooli vahelist koostööd, anti tagasiside gümnaasiumis õppivate õpilaste tegemistest ja arutati gümnaasiumi mainekujundamise teemadel. Õppeaasta jooksul said põhikooli õpilased ühistegevustest osa võtta kõnevõistlusel, mälumängul, kook ja korv üritusel. Gümnaasiumi õpilased said osa võtta põhikooli liikumispeost ja jõululaadast.

Arengukavas on üheks koostöö punktiks **koostöö teiste gümnaasiumitega**. 2021/2022. õa tehti esimene katse alata koolidevaheline Edela suuna projekt, mis liidab omavahel Tallinn-Viljandi raudtee äärde jäävaid gümnaasiume. Kutse saadeti seitsmele koolile. Tol õppeaastal üritus ei saanud toimuda koroonatõttu. 2022/2023. õa kutsuti samad koolid uuesti projektiga liituma. Paraku oli korraldajatel väga keeruline saada osalemise kinnitust, kutsetele ei vastatud. Ainsana võttis kutse osalemiseks vastu Saku Gümnaasium, kes oma meeskonnaga Türi tuleri. Et üritus saaks toimuda, kutsuti sellest osa võtma Paide Gümnaasiumi ja Türi Põhikoolide meeskonnad. Osavõtnud koolid jäid üritusega rahule. Korraldusmeeskonna liikmetel ei ole enam motivatsiooni üritust uuesti korraldada teiste koolide passiivsuse pärast. Edela suuna projekti plussina saab välja tuua Saku Gümnaasiumi õpetajate külastuse maikuus Türi, kus meil oli võimalus tutvustada oma kooli tegevusi ja jagada mõtteid erinevatel teemadel.

2022/2023. õa novembris toimus TÜGi õpetajate õpiränne Sloveenia väikelinna Škofja Lokasse eesmärgiga tutvuda sealse haridussüsteemi ja töökorraldusega. Õpetajad olid eelnevalt ette valmistanud inglise keelsed ainetunnid. Enesetäiendamise välises keelekeskkonnas ja kultuuris annab igale õpetajatele võimaluse tutvuda uute ja innovatiivsete pedagoogiliste meetodite ja tehnoloogiatega ning luua partnerlussuhteid rahvusvahelises haridussüsteemis. Sõprussidemed Sloveeniaga tekkisid Douzelage'i (Euroopa Liidu väikelinnade ühendus) konverentsil augustis 2022. Sloveenia õpetajad külastasid Türit märtsikuus, kus said võimaluse samuti anda tunde ja tutvuda kohaliku looduse ja kultuuriga. Järgmiste tegevustena on planeeritud õpilaste vahetused kahe kooli vahel.

Koolipidaja viib kevaditi läbi **juhtimisteemalise rahuloluküsitluse** õpetajate seas. Sellel kevadel pööruti kõigi õpetajate poole. Kokku vastas küsimustikule 10 õpetajat 22-st. Küsimustele oli võimalik vastata skaalal 1 - 5, kusjuures "1" tähendas kõige madalamat ja "5" kõige kõrgemat hinnet ning samuti oli iga küsimuse juures võimalik hindele lisada ka kommentaar. *Asutuse tööahkkonna* avatust ja meeldivust hinnati 4,4 palliga (eelmisel aastal 4,64) ning kommentaaridena toodi välja, et majas on alati olnud meeldiv töötada ja seda ka

praegu, suuremas enamuses on õhkkond avatud ja suhtlemine sõbralik, kolleegid on toetavad ja sõbralikud. Välja toodi ka seda, et üksikutel kordadel on tunda vastumeelsust mõne ühistegevuse osas, kuigi enamasti ollakse siiski aktiivsed kaasalööjad.

Erinevate kooli puudutavate *otsuste kaasärääkimisel* saavad kõik osaleda ja seda hinnati 4,4 (eelmisel aastal 4,3) palliga. Vastustes toodi välja, et kõik olulised otsused räägitakse üksikasjalikult läbi, arutatakse erinevates töörühmades. Õpetajal on võimalus alati kaasa rääkida, kuid tõdeti, et igakord ei olda aktiivsed kaasa rääkima. Negatiivse poole pealt toodi välja, asju on otsustatud juhtkonnas ja öeldud, et nii on. Sellist olukorda on mõne teema puhul juhtunud ja juhtkond on selle teadmiseks võtnud ning oma mõtteid ja tegevusi hakanud paremini ja teadlikumalt planeerima ning kommunikeerima. Väga kõrge 4,8 (eelmisel aastal 4,9) palliga hinnati juhiga suhtlemist ja oma soovide edastamist talle. Välja toodi, et alati on saadud juhiga avameelselt rääkida, juht on vastutulelik ja mõistev, innustab õpetajaid alati rääkima ja oma mõtteid välja tooma erinevatel koosolekutel. Juhiga on alati võimalus rääkida ja ta on alati olemas.

Pedagoogiline personal tunneb, et neid hinnatakse nende töös ja hindasid seda 4,5 (eelmisel aastal 4,3) palliga. Õpetajad on saanud piisavalt tunnustamist ja tuntakse, et tööd hinnatakse just koolijuhi poolt ja võib-olla mitte nii väga vabariigi valitsuse poolt. Juhil suhtumist oma töötajatesse hinnati 4,6 (eelmisel aastal 4,5) palliga ning kommentaaridena toodi välja, et juht on toetav, empaatiline, heatahtlik, arvestav ja kaastundlik.

Juhtimisstiililt on juht uuendusmeelne ja õpib ise igal võimalusel juhtimismeetodeid. Juhil on suur töökoormus ja vastutusrikas töö, siis sellest tulenevalt on märgata ka kurnatust. Puudub alati jõud meeskonna positiivse, motiveeriva ja innustava õhkkonna hoidmiseks ja loomiseks. Hindepalle anti selle teema kohta 4,4 (eelmisel aastal 4,2). Juht teeb oma tööd hästi ja seda hinnati 4,4 (eelmisel aastal 4,5) palliga. Juht panustab oma töösse täiel jõul, teeb seda südamega, on suure töövõimega ja võtab kõike ka väga isiklikult ning hinge.

Meeskonnatööd hinnati 4,5 (eelmisel aastal 4,4) palliga. Meeskonnatööd hinnatakse heaks ja välja toodi ka see, et alati saaks veelgi paremini. Meeskonna hea toimimise juures on oluline aspekt, et kui *aktiivne partner ma töötajana ise olen*, et luua meeldiv ja tõine õhkkond. Valdkonda on hinnatud 4,3 (eelmisel aastal 4,0) palliga ja kommentaaridena on lisatud, et püütakse olla aktiivne partner, ollakse valmis panustama ja kaasa lööma, kuid alati saab paremini ja rohkem.

Asutuse eesmärkide saavutamise oluliseks tunnuseks on *ühiste kokkulepete sõlmimine ja nendest kinni pidamine*. Seda punkti hinnati väga kõrge 4,9 palliga. Eelmisel aastal oli selle valdkonna hinnanguks ainult 3,9 palli ning ei oldud rahul kokkulepete sõlmimise ja nende täitmisega. 80 % õpetajatest tunneb, et on täiel määral kaasatud arendustegevuste planeerimisse ja eesmärkide seadmisse. Arendustegevusi planeeritakse ühistes nõukodades ja töörühmade tegevuste käigus, koos seatakse ka eesmärgid. Eelinfo, tegevuste toimimine ja pärastine kokkuvõte on kõigile kättesaadav ning kõigil on võimalus kaasa rääkimiseks. Õpetajate arvamust küsitakse, kaasatakse aruteludesse ja arvestatakse ka otsuste langetamisel.

Juht kohtleb *õpetajaid võrdselt* ja seda on hinnatud 4,7 (eelmisel aastal 4,4) palliga.

Rahuloluküsitlustes välja toodud kooli kõige suurem tugevus, toetav õhkkond, on saavutatud eelkõige mitmekülgse koostööga. Kooli juhtkonda kuuluvad lisaks direktorile õppeala- ja majandusalajuhatajad, õpinõustaja, arendusjuht ja haridustehnoloog. Juhtkonna koosolekutel arutati nii igapäevase kooli juhtimisega seotud teemasid kui tulevikku suunatud sihte. Õppenõukogu kui kooli kõige kõrgem otsustusorgan kogunes kuus korda ning arutles õppeedukuse ja õppetöö korraldamise, arengukava, õppekava uuenduste, uurimistööde hindamisjuhendi, rahuloluküsitluste ja uue õppeaasta õppe-eesmärkide teemadel. Ainekomisjonidel on oluline roll ainevaldkondade tutvustamisel (ainepäevad ja -nädalad) ja ainetevahelisel lõimimisel. Kaasava juhtimise põhimõtte järgimiseks loodud kooli nõukoda, milles osalemine on kõikide pedagoogiliste töötajate võimalus, mitte kohustus, pidas igakuised arutelusid erinevatel koolielu teemadel (kooli õppeaasta alguse laager, Ajarännak, õppekava uuendused jne.). Sisehindamise käigus toodi välja, et kõik ühiselt koostatud dokumendid koolielu toimimiseks on vajalikud, sisukad ja läbimõeldud (ükski dokument ei ole koolis lihtsalt paber paberi pärast).

Türi Ühisgümnaasiumi üheks eesmärgiks on toimida **kogukonnakoolina**, seda eelkõige koostöö kaudu. Kool viis läbi traditsioonilisi üritusi üle („üks päev gümnaasiumis“, põhikoolide külastamine, tihe koostöö lasteaiaga). Terve õppeaasta õnnestus korraldada koolieelikutele suunatud TÜGlaste gümnaasiumi. Eelmisel õppeaastal algatati uus valikkursus “Ilu ja tervis”, investeerimine ning samuti jätkusid juba toimivad valikkursused koostöös Järvamaa Haigla, Türi Lasteaia ning kohalike ettevõtjatega. Koostöö Loomemajaga võiks olla sisukam.

Vallavalitsuse eestvedamisel jätkusid **koolijuhtide ja õppejuhtide** sisulised kohtumised. Kokku saadi kolmel korral (oktoobris, jaanuaris, märtsis). Teemadena olid arutlusel sisehindamine, õpetajate motivatsioonisüsteemi seis, valla struktuuri muutused, asutuste põhimääruste korrigeerimised, tagasiside ja rahuloluküsitlused, koolidevaheliste koostöökohtade ja teemade arutamine, TÜG tagasiside põhikoolidele 10-ndike sisseelamise osas ja ülevaade sisseastumiskatsetest/vestlustest, valla tagasiside andmine haridusasutuste tegevusele ja koostöövestlustest juhtidega. Koolipere ootab koolipidajalt sisulist kaasamõtlemist ja igapäevast tunnetavat toetust kooli tuleviku osas - see on endiselt kehtiv koolipere ootus. Seoses väga tiheda vallajuhtide vahetumisega ei ole paraku muutunud paremaks info liikumine, otsuste tegemisi on tehtud eelnevalt mitte läbirääkimise teel, mitmeid artikleid on olnud meedias lugeda vallavolikogu liikmete poolt, kus juhitakse tähelepanu kooli sulgemisele ja küsimuse alla seatakse jätkusuutlikkus.

Alates märtsikuust toimunud valla koalitsiooni ja juhtimisega seotud muutustest, on valla haridusasutuste juhid kaasatud **haridus- ja noorsootöö komisjoni** koosseisu ning aruteludesse. Leiame, et selle komisjoni alaliseks liikmeks peab olema ka valla vastava valdkonna osakonnajuhataja, et olla kursis arutelude, murede, ettepanekutega. Hariduskomisjon toimub regulaarselt iga kuu enne volikogu toimumist va. juulis. Teemadena on komisjonis räägitud puuduolevatest lasteaiakohtadest, haridusvaldkonnas töötavate inimeste motivatsioonipaketi rakendamisest, valla arengukava täiendamisest, gümnaasiumi muredest ja rõõmudest ning tuleviku teemadel. Viimase teema puhul on koolijuht hoidnud komisjoni teemaga kursis, kuid konkreetsete tegevusteni ei ole jõutud ja arutelusid ei ole toimunud. Gümnaasiumi poolne ootus ja soov sellekohasteks aruteludeks ja vestlusteks on olemas.

Valla **aineõpetajate ühendused** kohtuvad valla koostööpäevade raames, et arutada ühistegemisi ning jagada muresid/rõõme. Aktiivsemalt on silma jäänud tugispetsialistide koostöö, kes rotatsioonikorras korraldavad kohtumisi ja pakuvad välja elulisi teemasid aruteludeks. Murekohaks on reaalinete baastadmiste ebaühtlane tase kooliti. Loodu-reaalinete õpetajad on omavahel kohtunud ja selle tulemusena toimus kevadel koostööettevõtmine "Tahaks lennata".

Sisehindamise käigus toodi välja järgmised valdkonna tugevused:

- laiapõhjaline tagasiside võtmine erinevatelt huvigruppidega;
- koostööpartnerite olemasolu ning nende tugi kooli arengusse;
- õpilasesinduse olemasolu;
- õpetajate rahulolu koolisisese koostöö ja juhtimisega;
- põhikoolidega koostöö on muutunud tõhusamaks.

Sisehindamise käigus toodi välja järgmised parendusvaldkonnad:

- Õpilasesinduse töö järjepidevamaks muutmine ning selle toetamine;
- kooli ja hoolekogu sisulisem koostöö;
- järjepidev koostöö teiste gümnaasiumitega (sh rahvusvaheline);
- koolipidajaga ühise nägemuse leidmine;
- aineühenduste töö toetamine.

3.4. Hoolivus ja harmoonia

Valdkondlik alaeesmärk:

1. TÜG on hea õpikeskkonnaga kool.

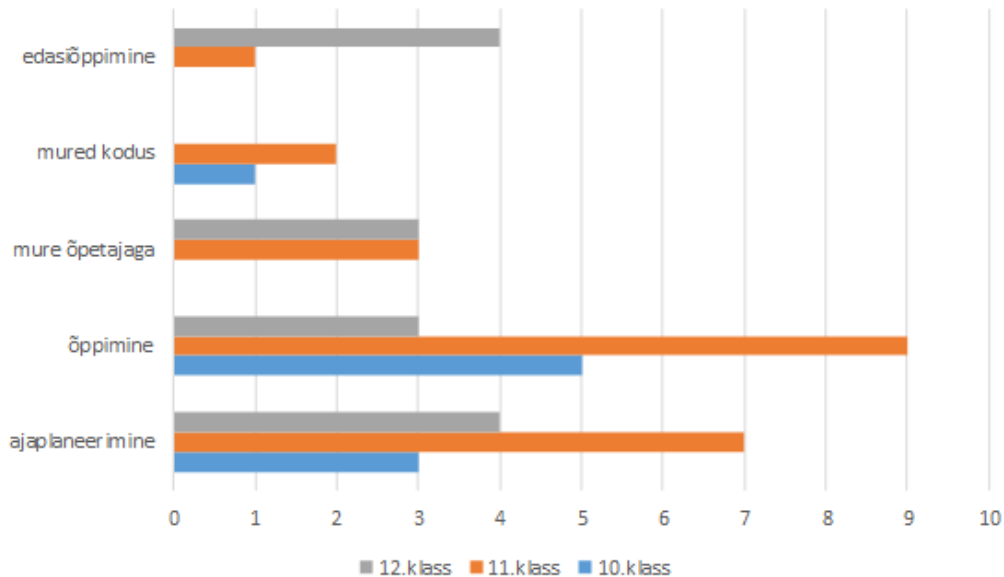
Kooli väärtuste ja harmoonia peatükis analüüsime inimeste märkamist, tunnustamist, individuaalset lähenemist, koolikiusamist, koolimaine ja rahulolu ning koolitaristu sh digivahendite, õppekäigud, laagrid rahastus, meediakajastusi. Selleks kasutame erinevaid protokolle, tagasiside kokkuvõtteid, Stuudiumit, Harno rahuloluküsitlust, kooli eelarvet, meediat.

TÜGi kõige väärtuslikum ressurss on tema **inimesed**. Õpilaste arv on jäänud aastate lõikes väiksemaks. 2022/2023. õppeaastal õppisid meil noored Türi vallast, Paidest, Suure-Jaanist, Roosna-Allikult, Imaverest, Järva-Jaanist, Hiiumaalt ja Võhmast. Koolil on olemas kvalifikatsioonile vastavad põhiainetes õpetajad. Tänu kogukonnas tegutsevatele organisatsioonidele, ettevõtjatele ja aktiivsetele inimestele on koolis võimalik avada väga erinevaid valikkursusi.

TÜG-i organisatsioonikultuuri lahutamatuks osaks on märkamine ja hoolimine. Koolipere iga liige peab tundma kaaslaste toetust, hoolimist ja märkamist ning tegema seda ka ise.

Kool **märkab ja tunnustab** õpilasi ja nende juhendajaid kogunemistel aineolümpiaadidel, võistlustel, konkurssidel osalemise eest. Lisaks anti välja vilistlaspreemia, tänuõhtul jagati välja tiitleid parimatele õppetöös, spordis, kaunites kunstides, aktiivsuses ning vabatahtlikus töös. Samuti anti välja kooli sõbra tiitel Türi Rahvalehe peatoimetajale ja fotograafile Teet Reierile. Õpilasesindus andis välja ühe hea koolitöötaja preemia. Väikese Printsipendiumi said kaks kooli väärtusi silmapaistvalt järginud abiturienti - Lisette Haug ja Iti-Kärt Nursi. Õpetajate ettepanekute alusel esitati tublisid kolleege nii valla kui maakonna tunnustustele. Valla haridustöötajate tunnustusüritusele esitati tunnustamiseks Elve Laasmaa, Pille Kuulme ja Katrin Puusepp. Maakondlikul aasta õpetaja konkursil nomineeriti gümnaasiumi õpetaja kategoorias Mariliis Aren ning võitjaks tunnistati Anne-Ly Seljama. Kooli kunstiõpetajat Leho Rubist on tunnustatud Kultuurkapitali preemiaga. Võimalusel makstakse tulemustasu panuse andmise eest kooli tegevusse.

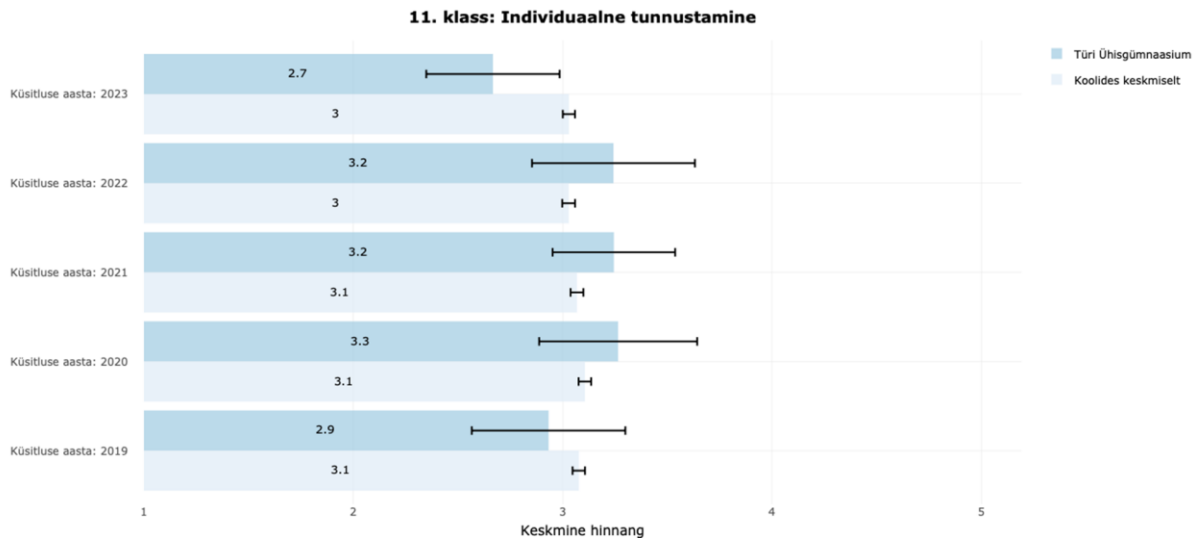
Kool peab väga oluliseks õpilase **individuaalsust ja tema arengu toetamist**. 10. klasside õpilastele toimub sissejuhatav kursus, kus tutvustatakse kooli õppekava, õppetööd toetavaid tegevusi, õppekorraldust, kodukorda, traditsioone ja väärtusi ning kõneldakse õpioskuste, õpimotivatsiooni ja enesehinnangu teemadel. Koostöövestlustel tulevad välja õpilaste rõõmud ja murekohad. Klassijuhatajate, aineõpetajate ja õpinõustaja koostöös selgitatakse välja õpilase võimed, huvid ja ootused. Raskuste korral on õpilastel võimalus pöörduda õpinõustaja poole. Kevadises tagasisides õpetajate kohta andsid õpilased teada, et õpinõustaja juures on enda soovil käinud 26 õpilast. Teemad, mille pärast õpinõustaja poole pöörduakse on raskused õppimisel, enda ajaplaneerimise oskamatus, mure õpetajaga. 12. klasside õpilased soovivad rääkida ka edasiõppimise võimalustest. (Joonis 6) Õpilased tõid veel välja, et nad pöörduvad õpinõustaja poole ka isiklike probleemidega.

Joonis 6. Õpilaste põhjused õpinõustaja külastamiseks.

Individuaalset õppekava tuli rakendada ühele õpilasele. Õpilastel, kellel on ärevustase kõrgem, keeruline keskenduda suuremas seltskonnas või muud tervislikud probleemid, on võimalus oma õpinguid jätkata mittestatsionaarses õppes, kus on neile võimalik läheneda individuaalsemalt.

Harno rahuloluküsitluse tagasisidest võib märgata, et õpilased tajuvad õpetajate poolset individuaalset tunnustamist vähem (Joonis 7). Keskmise näitaja on langenud võrreldes eelmise aastaga 3,2-lt 2,7-le. Õpilaste seas on õpilasi, kes vajavad märkamist ja tunnustamist rohkem, samas on ka neid, kes ei soovi sellist tähelepanu üldse. 12. klasside õpilaste arvates võiks õpetajad rohkem märgata õpilaste edasiminekut ja ka tegevust väljaspool kooli. Tunnis ei tohiks märkamata jääda ka õpilased, kes vajaksid veel lisaabi.

Joonis 7. Individuaalne tunnustamine (Harno rahuloluküsitlus, 2023)

2022/2023. õa õppis TÜGis üks Ukraina õpilane. Kool proovis õpilase õppimist võimalikult individualiseerida. Õpilasele oli oluline pakkuda võimalikult palju olemist ja viibimist keele keskkonnas, et saada selgeks eesti keel. Selleks oli talle tunniplaani pandud eraldi eesti keele tunnid. Õpilane kahjuks polnud väga sotsiaalne ega huvitatud keele omandamisest. Õpilasele pakkus rõõmu kunstiga tegelemine ning Paide Kunstikoolis käimine. Perekond otsustas juunis dokumendid koolist välja võtta. Võimalik, et üheks põhjuseks oli koolipoolne otsus õpilast mitte üle viia järgmisesse klassi.

Lisaks Ukraina õpilasele oli koolis ka kaks vahetusõpilast - üks Saksamaalt ning teine Jaapanist. Neile oli koostatud eraldi tunniplaani ning eesti keele tunnid. Mõlemad tüdrukud õppisid muusikakoolis ning esinesid meile nii jõulude ajal kui kevadel.

Koolikiusamine on tänapäeval mitmeti mõistetav. See võib toimuda märkamatu ja vaikselt sotsiaalmeedias. Samas ka avalikus kohas, kus alati ei mõisteta üksteise tegevust ühtemoodi. Harno rahuloluküsitlus uurib mitmest erinevast aspektist kiusamist - internetis solvamine ja ähvardamine, asjade ära võtmine ja lõhkumine, teise õpilase poolt ähvardamine. Võrreldes eelmiste aastatega on kiusamise osaks saanud õpilaste protsent vahemikus 0-10%. Sel korral on kogunud internetis solvamist ja ähvardamist mitu korda 2,6%, ühel korral 2,6%; asju on lõhutud või ära võetud mitu korda 2,6% ja ühel korral 5,1%; meelega haiget tehtud teiste õpilaste poolt mitu korda 2,6%. 12. klasside tagasisidest võib lugeda, et tihti ei ole asi pahatahtlik, vaid mõistetakse vääriti ja ei julgeta küsida. Kiusajateks võib olla ka sõber ning

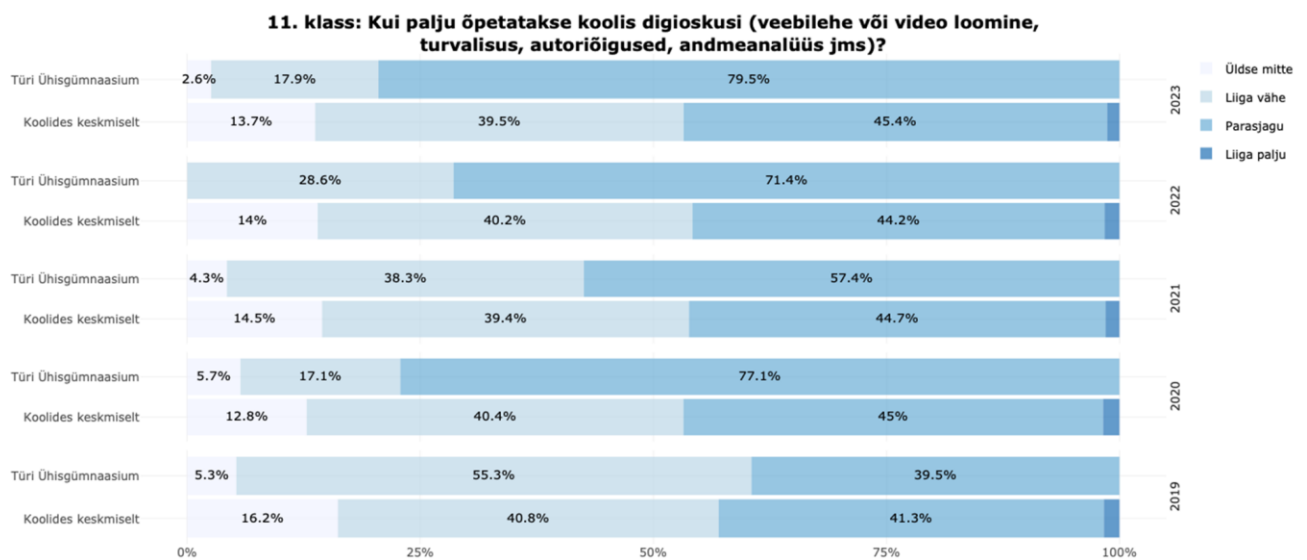
sellest ei julgeta avalikult õpetajatele rääkida, et mitte sõprade seas halba nimekirja sattuda. Kiusamine toimub paraku ka õpilane-õpetaja, õpetaja-õpilane seas. Õpetajad võivad kasutada ebaviisakaid, kohati alandavaid kommentaare. Nende õpetajatega on vesteldud. Ka osad õpilased on osade õpetajatega ebaviisakad ning jagavad kohatuid märkuseid.

Arengukavas planeeritud hädavajalikke **koolihoone korrastustöid** nagu fassaadi soojustamine ja katuse uuendamine, võimla uue põranda ehitamine, siseõue korrastamine ning küttesüsteemi ja ventilatsiooni ümberehitus ei ole teostatud, kuna selleks on puudunud vajalikud finantsressursid. Lisaks vajab uuendamist kooli suusa- ja uisupark. Tänu Tallinkile ja Kaia Ivale avanes võimalus meie jõusaali uuendada kahe jõumasinaga.

Koolihoone korrastamist sisehindamise perioodil ei toimunud. Pisiremonti ja -inventari sai vastavalt vajadusele tehtud ja soetatud. Koostöös Türi Haldusega sai korrastatud koolimaja ümbrus ja langetatud said vanad ning haiged puud, uuendatud sai kogu tänavavalgustusüsteem, ehitati uued jalakäijate teed ning rajati poollooduslik haljasala. Tegevust rahastas Türi Haldus läbi valla eelarve ja toetuse eraldas Türi Rotary klubi.

Kool on saanud **lisaressursse** KIKilt (õpihuvilaager), Kultuurkapitalilt (koolikontserdid), Eesti Rahvakultuuri keskuselt, Kaitseresursside ametilt ja Türi vallalt. Ühtegi rahvusvahelist projekti koolil hetkel käimas ei ole, kuna ei ole õnnestunud ideedele rahastus saada. Huvitegevuse vahendite toetusega jätkus ujumisõpe ja soetati vahendeid tervisliku sportimise valikaine läbiviimiseks.

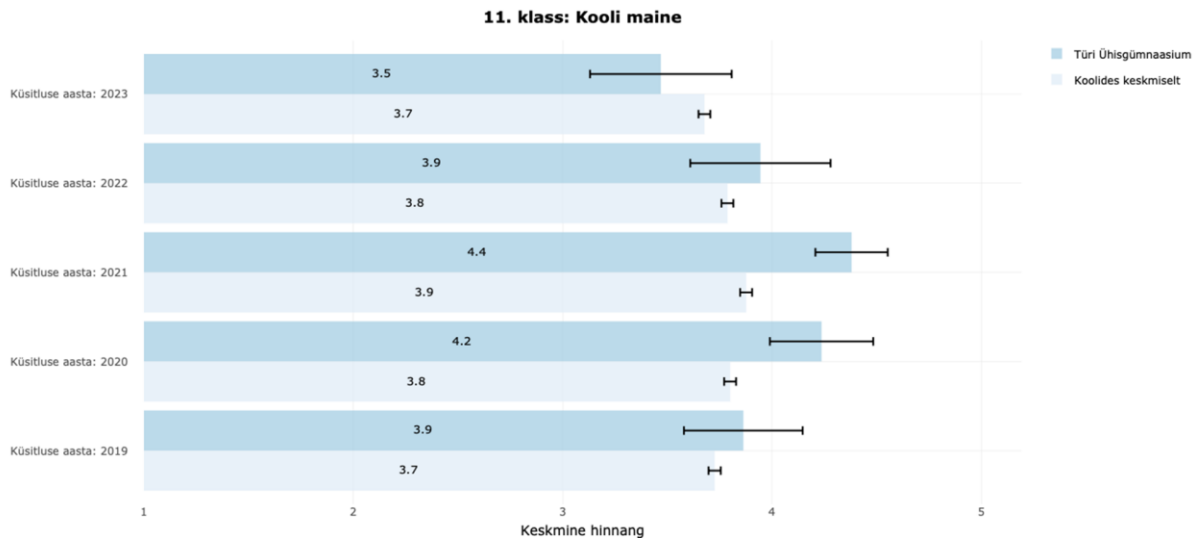
Kool on jõukohaselt ja pidevalt uuendanud ning täiendanud **digivahendeid** (arvutiklassi täielik uuendamine 16 lauaarvutiga SEB Panga toel). Digivahendite olemasolu on vajalik igapäevases õppetöös, et õpetada õpilastele digioskuste rakendamist. Harno rahuloluküsitluse tagasiside näitab, et rahulolu digioskuste õpetamisega (Joonis 8) koolis on üle Eesti keskmise kõrgem olulisel määral (TÜG 79,5 %, Eesti keskmine 45,4 %). Kool uuendab ja täiendab oma digivahendeid pidevalt vastavalt võimalustele, kas kasutades eelarvelisi vahendeid või otsides lisavõimalusi projektidest.

Joonis 8. Digioskuste õpetamine koolis. (Harno rahuloluküsitlus, 2023)

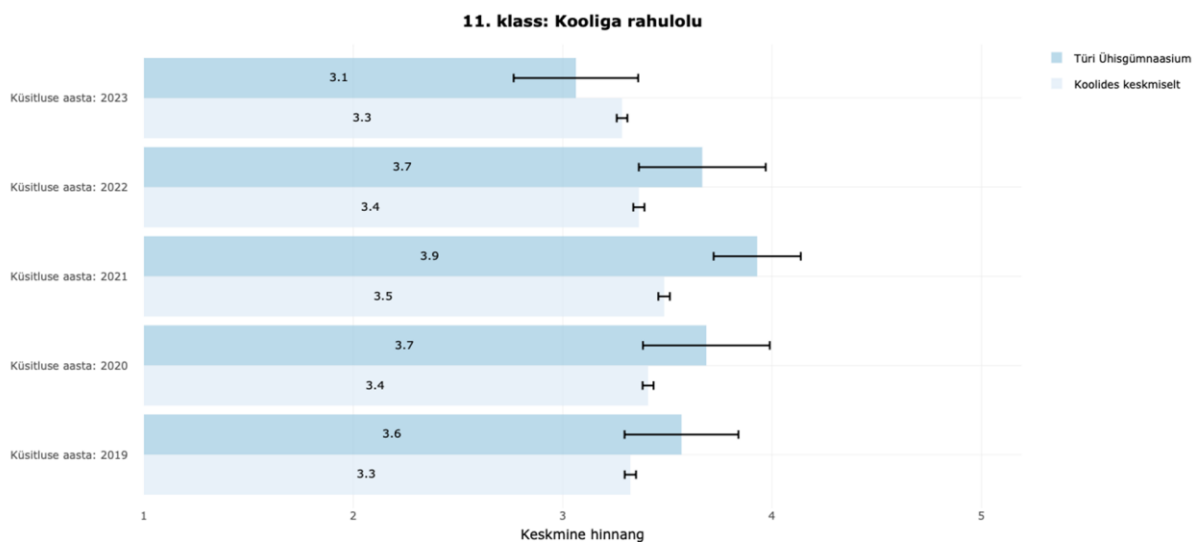
Kool on oma tegemisi ja plaane **kajastanud** igakuiselt Türi Rahvalehes, jooksvalt kooli FB-s ja Instagrammis ning ka Türi valla kodulehel. Maakondlikul tasandil meediakajastusi on viimasel kahel aastal olnud märgatavalt rohkem (Tre raadio, Järva Teataja). Kooli kirjandus- ja arvamusblogis „Oskar“ saavad õpilased avaldada oma mõtteid ja kirjutisi. Koolis toimib raadiotiim, mille kaudu mängitakse vahetundides muusikat ja vajadusel vahendatakse kiirelt infot.

Kooli tutvustamine ja maine kujundamine on viimase aastaga muutunud korrapäraseks ja süsteemseks. Kõige olulisem on aga info ja reklaam, mida kannavad edasi meie koolipere liikmed – kuidas oma koolist räägitakse, mida sellest arvatakse. Mainet kujundavad kindlasti ka kogukonnale suunatud tegevused: koolitused, näitused, töövarjupäev ja vabatahtlik tegevus. Harno rahuloluküsitluse järgi on kooli maine langenud 3,9-lt 3,5-le (Joonis 9). Küsitluses on kooli maine all silmas peetud, et olen uhke, et õpin selles koolis ning ma soovitsin seda ka teistele. 12. klasside õpilaste arvates on kooli maine kujundajateks kõik koolis olevad inimesed ja nendevahelised head suhted. Samas õpilased tunnistavad, et kui koolist on saadud negatiivne emotsioon, siis nad jagavad seda ka oma sõpradega.

Joonis 9. Kooli maine (Harno rahuloluküsitlus, 2023)

Harno rahuloluküsitluses paluti õpilastel hinnata kooliga rahulolu (Joonis 10), mis tähendas, kas koolis on huvitav, tunnen koolis ennast hästi ning enamasti lähen kooli heameelega. Tulemustest on näha, et kooliga rahulolu on kolme aastaga langenud 3,9-lt 3,1-le olles allapoole Eesti keskmist. 12. klasside õpilaste arvates tekitab TÜGis hea tunde teadmine, et ollakse oodatud; sõbralik keskkond; oma klass ja õpetajad; kokkulepitud reeglitest kinni pidamine. Negatiivse poole pealt tõid õpilased välja, et seda kooli ei soovitataks teistele, sest koolitoit pole vastanud ootustele. Rahulolematust tekitab ka koolimaja, mis pole hubane, kaasaegne ja soe.

Joonis 10. Kooliga rahulolu. (Harno rahuloluküsitlus, 2023)

Sisehindamise käigus toodi välja järgmised valdkonna tugevused:

- märgatakse ja tunnustatakse koolipereliikmeid;
- kooli tegevuste pidev kajastamine erinevates meediakanalites;
- kiusamise märkamine ja sellega tegelemine;
- õpinõustaja ametikoha olemasolu gümnaasiumis.

Sisehindamise käigus toodi välja järgmised parendusvaldkonnad:

- igapäevane õpilaste märkamine ja tunnustamine õpetajate poolt;
- õpilane-õpetaja-õpinõustaja-õppealajuhataja pidev koostöö;
- lisaressursside leidmine (õppekäigud, külalised, jne);
- hoone kaasajastamine.